

DANMARKS STATISTIK

STATISTISKE MEDDELELSER
4. RÆKKE 149. BIND 5. HÆFTE

KAPITAL-
OG BETALINGSBALANCEN
OVER FOR UDLANDET 1951

FOREIGN ASSETS AND LIABILITIES
AND
BALANCE OF PAYMENTS 1951

UDGIVET AF DET STATISTISKE DEPARTEMENT
PUBLISHED BY THE STATISTICAL DEPARTMENT

KØBENHAVN
BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1953

Forord.

I nærværende hæfte meddeles de endelige resultater af opgørelsen over kapital- og betalingsbalancen over for udlandet 1951. En foreløbig oversigt har været offentliggjort i Statistiske Efterretninger 1952, nr. 38. I store træk følger oversigten for 1951 de samme retningslinier som den tilsvarende oversigt for 1950, se Statistiske Meddelelse 4. række, 145. bind, 3. hæfte: Kapital- og betalingsbalancen over for udlandet 1950, idet oplysningerne dog på en række punkter er givet i en noget mindre detaljeret form.

Oversigter over Danmarks gæld til og tilgodehavender i udlandet 1912 samt over den udenlandske kapital- og betalingsbalance for årene 1920—49 findes offentliggjort i Statistiske Efterretninger.

Det statistiske Departement i marts 1953.

E I N A R C O H N.

Rigmor Skade

The present part of Statistiske Meddelelser gives the final results of the survey on foreign assets and liabilities and the balance of payments 1951. Preliminary results were published in Statistiske Efterretninger 1952, nr. 38. The survey of 1951 has been prepared along the lines of the corresponding survey of 1950, see Statistiske Meddelelser 1952: Foreign Assets and Liabilities and Balance of Payments 1950; at certain points however, the information for 1951 is given in a somewhat less detailed form.

Surveys on Denmark's foreign assets and liabilities of the year 1912 and on foreign assets and liabilities and the balance of payments of the years 1920—49 are published in Statistiske Efterretninger.

Indholdsfortegnelse.

Table of contents.

	Pag. page
1. Indledende bemærkninger <i>introductory remarks</i>	5
2. Kapitalbalancen <i>foreign assets and liabilities</i>	7
a. Principer for opgørelsen <i>underlying principles</i>	7
b. Fordeling efter mellemværendernes art <i>classification by type of account</i>	9
c. Fordeling på erhvervsgrupper <i>classification by branch</i>	18
d. Fordeling på områder, lande og møntsorter <i>classification by regions, countries and currencies</i>	20
3. Betalingsbalancen <i>balance of payments</i>	30
a. Principer for opgørelsen <i>underlying principles</i>	30
b. Udenlandske transaktioner fordelt efter art <i>foreign transactions classified by type</i>	32
c. Udenlandske betalinger sammenlignet med udenlandske transaktioner <i>foreign money transfers compared with foreign transactions</i> ..	44
d. Fordeling på kvartaler og måneder <i>classification by quarter and month</i> ..	46
e. Fordeling på områder, lande og møntsorter <i>classification by regions, countries and currencies</i>	48
4. Sammenfatning <i>summary</i>	59

TEGNFORKLARING

- Nul.
- 0 Mindre end $\frac{1}{2}$ af den anvendte enhed.
- ... Oplysninger foreligger ikke.
- Anvendes i rubriker, hvor der eftersagens natur ikke kan forekomme tal.
- Gentagelse.
- Foreløbige og anslåede tal.
- , Anvendes for decimaler.

EXPLANATION OF SYMBOLS

- Magnitude nil.
- Magnitude less than half of unit employed.
- Data not available.
- Category not applicable.
- Repetition.
- Provisional or estimated figures.
- Decimal figures are preceded by a comma.

1. Indledende bemærkninger.

Til brug ved opgørelsen over landets udenlandske kapital- og betalingsbalance for året 1951 har Det statistiske Departement i medfør af bestemmelserne i Handelsministeriets bekendtgørelse af 28. november 1951 indhentet oplysninger fra ca. 4 700 erhvervsvirksomheder og privatpersoner. Ligesom i de foregående år er der tilvejebragt oplysninger såvel om de pågældende erhvervsvirksomheders og personers aktiver og passiver over for udlandet som om deres indtægter fra og udgifter til udlandet.

Dette materiale er suppleret med tilsvarende oplysninger fra offentlige myndigheder og endvidere med opgivelser fra pengeinstituter, vekselerere m. fl. om ind- og udførsel af værdipapirer i årets løb samt om, i hvilket omfang danske obligationer og aktier befinder sig på udenlandske hænder. Hvad det sidstnævnte punkt angår, støtter opgørelsen sig desuden på en bearbejdelse af de til Danmarks Nationalbank i henhold til formueopgørelsesloven af 1945 indkomne anmeldelser af danske ihændekeeperpapirer i udenlandsk eje. For betalingsbalancens vedkommende bygger flere af de betydeligste poster i opgørelsen direkte eller indirekte på Det statistiske Departements handels- og skibsfartsstatistik, ligesom man i et vist omfang har draget nytte af et materiale, som i de senere år er tilvejebragt hos bankerne og enkelte større erhvervsvirksomheder m. v. vedrørende betalingerne til og fra udlandet.

For den bistand, der ved tilvejebringelsen af disse oplysninger er ydet, bringer Departementet sin bedste tak.

Opgørelsen falder i 2 afsnit, nemlig 1) kapitalbalancen, hvorved forstås en opgørelsen over samtlige de aktiver og passiver, som personer og virksomheder med fast bopæl i det egentlige Danmark (excl. Færøerne og Grønland) ved udgangen af 1951 havde over for personer og virksomheder i andre lande, samt 2) betalingsbalancen, der er en opgørelse over de i løbet af året 1951 stedfundne økonomiske transaktioner mellem personer og virksomheder af de nævnte kategorier (»danske« og »udlændinge«).

Den form, hvorunder kapital- og betalingsbalancen er offentliggjort, er på de væsentligste punkter uforandret fra det nærmest foregående år. For så vidt angår betalingsbalancen, er der ret nøje overensstemmelse med den form, der anvendes af Den internationale Valutafond ved udarbejdelsen af den internationale betalingsbalancestatistik, jfr. senest International Monetary Fund: Balance of Payments Yearbook 1950—51. For kapitalbalancens vedkommende er formen i første række bestemt af ønsket om i betydeligt omfang post for post at kunne sammenholde udviklingen på kapitalbalancen i årets løb med de tilsvarende af betalingsbalancens kapitalposter, hvorved forstås de poster, der registrerer bevægelser i Danmarks status over for udlandet.

I geografisk henseende er kapital- og betalingsbalancen fordelt dels på visse områder, hvert bestående af flere lande, dels på en række enkeltlande.

Den i opgørelsen foretagne inddeling af landene efter områder bygger i det store og hele på standardgrupperingen i Den internationale Valutafonds betalingsbalancestatistik. I et vist omfang har man dog forenklet denne gruppering ved at sammenfatte nogle for Danmarks udenlandske kapital- og betalingsbalance lidet betydningsfulde områder i større grupper, ligesom man har foretaget enkelte ændringer i Valutafondens inddeling af det europæiske fastland og yderligere slået de kontinentale O.E.E.C.-landes oversøiske besiddelser sammen med moderlandene. Sammenlignet med opgørelsen for 1950 er der foretaget den ændring, at Den europæiske Betalingsunion (E.P.U.) er flyttet fra området »Resten af verden« til »Kontinentale O.E.E.C.-lande«.

I store træk er områdeinddelingen herefter som følger:

£-området: U.K. samt hele det øvrige britiske statssamfund, undtagen Kanada og engelsk-ægyptisk Sudan. Endvidere Burma, Irak, Irland og Island.

Kontinentale O.E.E.C.-lande: Norge, Sverige, Belgien-Luxemborg, Frankrig, Grækenland, Holland, Italien, Portugal, Schweiz, Triest, Tyrkiet, Vesttyskland og Østrig samt disse landes oversøiske besiddelser og Den europæiske Betalingsunion.

Østeuropæiske lande: Albanien, Bulgarien, Polen, Rumænien, Tjekkoslaviet, Ungarn og U.S.S.R.

Øvrige Europa: Finland, Jugoslavien, Spanien og Østtyskland.

U.S.A. og Kanada m. v.: U.S.A., incl. Alaska, amerikansk Samoa, Guam, Hawaii, Panamakanalzonen, Puerto Rico og Jomfruøerne samt Kanada, incl. Newfoundland.

Latinamerika: Meksiko samt Vestindien, Mellemamerika og Sydamerika, bortset fra, hvad der regnes under £-området, de kontinentale O.E.E.C.-lande og U.S.A.s område.

Resten af verden: Alle lande, besiddelser og internationale institutioner, der ikke er indbefattet i de forannævnte områder. Under denne gruppe er tillige placeret visse mindre beløb, som ikke er fordelt på lande.

I oversigterne over kapital- og betalingsbalancens fordeling på forskellige enkeltlande er opført en række af de lande, hvorpå de største beløb falder.

2. Kapitalbalancen.

a. Principer for opgørelsen.

Som fremhævet i de tidligere tilsvarende oversigter kan kapitalbalancen ikke betragtes som en bogholderimæssig opgørelse, men må karakteriseres som et skøn foretaget på grundlag af en række statistiske iagttagelser. Dette skøn er behæftet med betydelig usikkerhed, og som følge heraf er de ændringer, som kapitalbalancens poster under-

går fra år til år, ikke altid af reel art, men kan skyldes korrektioner på grundlag af forbedrede oplysninger. For så vidt sådanne korrektioner har været af betydeligt omfang, omtales de i forbindelse med det sidste års opgørelse, medens der som hovedregel ikke foretages ændringer i de for de foregående år opgjorte kapitalbalancer.

Hovedposterne på kapitalbalancen fremgår af tabel 1, hvor de for udgangen af 1951 og 1950 anførte mellemværender er omregnet efter den på hvert af disse tidspunkter gældende kurs for den valuta, som det pågældende mellemværende lyder på. For flermøntede obligationer er der regnet med den valuta, hvis kurs giver den højeste værdi i danske kroner. Der er ikke i 1951 sket ændringer i valutakurserne af væsentlig betydning for Danmarks kapitalbalance.

Ved beregningen af obligationers og aktiers værdi er der, for så vidt angår obligationer udstedt af de statslige institutioner og kommunerne, regnet med obligationernes pålydende værdi, medens der for andre danske værdipapirer på udenlandske hænder og for beholdningen af udenlandske obligationer og aktier i videst muligt omfang er taget hensyn til børskurserne.

Under langfristede mellemværender har man så vidt muligt regnet obligationer, aktier, rettigheder over fast ejendom m. v. og endvidere alle andre fordringer, der forfalder mere end eet år efter indgåelsen, samt uden hensyn til forfaldstiden ethvert mellemværende mellem datterselskab og moderselskab og mellem filial og hovedsæde.

De for den offentlige langfristede gæld opførte poster omfatter de beløb, der skyldes til udlandet på de langfristede lån, med fradrag af samtlige forfaldne afdrag, der som følge af de herskende valuta- og andre overførselsvanskeligheder ikke har kunnet transfereres. Disse afdrag er opført som en post under den kortfristede gæld.

Der er ikke i nogen af kapitalbalancens poster indbefattet den del af de fra krigstiden hidrørende tilgodehavender for sejlads i allieret tjeneste, som på opgørelsestidspunktet endnu ikke forelå endelig godkendt.

Foruden aktiverne og passiverne over for udlandet pr. ult. 1951

og 1950 er i tabel 1 tillige for hver enkelt post anført stigningen eller nedgangen i nettopassiverne imellem disse to tidspunkter. Disse forskydninger er resultatet af de på betalingsbalancens tilsvarende kapitalposter angivne transaktioner i forbindelse bl. a. med omvurderinger som følge af ændringer i valutakurserne og værdipapireernes børskurser eller i andre aktivers og passivers værdi, tab på uerholdelige fordringer samt korrektioner i henhold til nye oplysninger.

b. Fordeling efter mellemværendernes art.

For samtlige institutioner og virksomheder m. v. under eet androg de totale nettopassiver over for udlandet ved udgangen af 1951 2 601 mill. kr. mod 2 895 mill. kr. året før, jfr. tabel 1. Den stedfundne nedgang på 294 mill. kr. er fordelt med 216 mill. kr. på de langfristede og 78 mill. kr. på de kortfristede mellemværender. De statslige institutioners og bankernes nettopassiver er formindsket med 318 mill. kr., medens de øvrige private virksomheders og kommunernes nettopassiver er vokset med 24 mill. kr. Som det fremgår af kolonnen yderst til højre i tabel 1, skulle transaktionerne på betalingsbalancens kapitalposter kun have medført en nedgang i nettopassiverne på 207 mill. kr., således at korrektioner, kursændringer og andre omvurderinger m. v. tilsammen har betydet et minus i nettopassiverne på 87 mill. kr.

Inden for sektor I af kapitalbalancen (Statslige institutioner samt banker) er Statens langfristede gæld til udlandet (tabel 1, post 1) gået ned fra 1 852 mill. kr. ved udgangen af 1950 til 1 648 mill. kr. ult. 1951. Samtidig er Statens langfristede tilgodehavender formindsket fra 43 til 18 mill. kr., således at nettogælden ved udgangen af 1951 andrager 1 630 mill. kr. eller 179 mill. kr. mindre end året før.

Da afdragene på statsgælden minus afdragene på Statens tilgodehavender har andraget 133 mill. kr., og der netto kun er købt statsobligationer i udlandet for 3 mill. kr. ud over, hvad der er medgået til amortisation, skulle man på grundlag af betalingsbalancen have ventet en nedgang i Statens nettogæld på 136 mill. kr. Når nedgangen

Tabel 1. Kapitalbalancen ult. 1950 og ult. 1951,
Foreign assets and liabilities at the end of 1950

I. Statslige institutioner samt banker <i>official and banking institutions</i>	
A. Langfristede mellemværender <i>long-term</i>	
1. Statslån <i>government loans</i>
2. Hypotekbankens, Statsboligfondens og Den kommunale Lånefonds lån <i>other public and semi-public loans</i>
3. Indbetalinger på Danmarks kvoter i Interfond og Interbank <i>subscriptions to IMF and IBRD</i>
4. Andre langfristede mellemværender <i>other long-term</i>
Tilsammen langfristede mellemværender <i>long-term, total</i> ...	
B. Kortfristede mellemværender <i>short-term</i>	
5. På betalings- og clearingaftalekonti <i>payments and clearing agreements</i>
6. Over for Den europæiske Betalingsunion <i>EPU</i>
7. Gæld til Interfond og Interbank <i>liabilities to IMF and IBRD</i>
8. Forfaldne, ikke-transfererede renter og afdrag af de statslige institutioners langfristede gæld <i>interest and amortization of public debt, due but not transferred</i>
9. Over for andre statslige institutioner samt banker <i>other official and banking institutions</i>
10. Andre kortfristede mellemværender <i>other short-term</i>
Tilsammen kortfristede mellemværender <i>short-term, total</i> ...	
I alt statslige institutioner samt banker <i>official and banking institutions, total</i> ...	
II. Private virksomheder m. v., excl. banker <i>private, excl. banking institutions</i>	
A. Langfristede mellemværender <i>long-term</i>	
11. Direkte investeringer <i>direct investment</i>
12. Kommunelån <i>municipal loans</i>
13. Kredit- og hypotekforeningsobligationer <i>bonds of mortgage societies</i>
14. Andre obligationer <i>other bonds</i>
15. Andre aktier <i>other shares</i>
16. Andre langfristede mellemværender <i>other long-term</i>
Tilsammen langfristede mellemværender <i>long-term, total</i> ...	
B. Kortfristede mellemværender <i>short-term</i>	
17. Kortfristede mellemværender med banker <i>banking institutions</i>
18. Forfaldne, ikke-transfererede renter og afdrag af kommunernes langfristede gæld <i>interest and amortization of municipal debt, due but not transferred</i>
19. Andre kortfristede mellemværender <i>other short-term</i>
Tilsammen kortfristede mellemværender <i>short-term, total</i> ...	
I alt private virksomheder m. v., excl. banker <i>private, excl. banking institutions</i>	
Samtlige institutioner og virksomheder m. v. <i>all institutions</i> ...	
Nemlig { langfristede mellemværender <i>long-term</i>	
thereof { kortfristede mellemværender <i>short-term</i>	

fordelt efter mellemværendernes art.
and at the end of 1951, by type of account.

Ultimo 1951 at the end of 1951			Ultimo 1950 at the end of 1950			Stigning i netto- passiverne i 1951 increase of net liabilities during 1951		Lebe-nr.
Aktiver assets	Passiver liabilities	Netto- passiver net liabilities	Aktiver assets	Passiver liabilities	Netto- passiver net liabilities	I alt total	Heraf iflg. betalings- balancen thereof according to balance of payments	
Mill. kr. 18	Mill. kr. 1 648	Mill. kr. 1 630	Mill. kr. 43	Mill. kr. 1 852	Mill. kr. 1 809	Mill. kr. ÷ 179	Mill. kr. ÷ 136	1
—	97	97	—	105	105	÷ 8	÷ 3	2
564	•	÷ 564	561	•	÷ 561	÷ 3	÷ 2	3
8	15	7	8	17	9	÷ 2	2	4
590	1 760	1 170	612	1 974	1 362	÷ 192	÷ 139	
124	17	÷ 107	86	77	÷ 9	÷ 98	÷ 98	5
—	266	266	—	265	265	1	1	6
•	582	582	•	583	583	÷ 1	÷ 1	7
•	183	183	•	202	202	÷ 19	÷ 18	8
488	290	÷ 198	566	409	÷ 157	÷ 41	÷ 41	9
46	54	8	76	52	÷ 24	32	32	10
658	1 392	734	728	1 588	860	÷ 126	÷ 125	
1 248	3 152	1 904	1 340	3 562	2 222	÷ 318	÷ 264	
318	313	÷ 5	277	280	3	÷ 8	4	11
—	325	325	—	348	348	÷ 23	÷ 14	12
—	123	123	—	128	128	÷ 5	÷ 2	13
111	16	÷ 95	106	16	÷ 90	÷ 5	÷ 3	14
76	319	243	68	319	251	÷ 8	÷ 6	15
68	125	57	67	99	32	25	30	16
573	1 221	648	518	1 190	672	÷ 24	9	
128	75	÷ 53	145	105	÷ 40	÷ 13	÷ 13	17
•	13	13	•	15	15	÷ 2	÷ 2	18
588	677	89	507	533	26	63	63	19
716	765	49	652	653	1	48	48	
1 289	1 986	697	1 170	1 843	673	24	57	
2 537	5 138	2 601	2 510	5 405	2 895	÷ 294	÷ 207	
1 163	2 981	1 818	1 130	3 164	2 034	÷ 216	÷ 130	
1 374	2 157	783	1 380	2 241	861	÷ 78	÷ 77	

har været 43 mill. kr. større, skyldes det i hovedsagen forskellige korrektioner som følge af et fornyet skøn over de cirkulerende obligationers fordeling mellem indland og udland.

På Hypotekbankens, Statsboligfondens og Den kommunale Lånefonds lån (post 2) er der forfaldet afdrag og hjemkøbt obligationer til et beløb af 3 mill. kr., hvilket i forbindelse med forskellige korrektioner har bevirket en nedgang i gælden fra 105 mill. kr. ultimo 1950 til 97 mill. kr. ved udgangen af 1951.

På Danmarks kvoter i Den internationale Genopbygningsbank og Den internationale Valutafond (post 3) var der ved udgangen af 1950 i alt indbetalt 561 mill. kr., der udgjorde kroneværdien dels for bankens vedkommende af 19,5 pct. af den danske kvote, der er fastsat til 68 mill. dollars, dels for fondens vedkommende af Danmarks fulde kvote, der ligeledes er 68 mill. dollars. I henhold til overenskomsten om Den internationale Genopbygningsbank har Danmark i 1951 indbetalt yderligere 0,5 pct. af sin kvote, d. v. s. 340 000 dollars, hvorefter de samlede indbetalinger på kvoterne i Interbank og Interfond ultimo 1951 udgør 564 mill. kr.

Andre langfristede mellemværender (post 4), der består af Nationalbankens langfristede tilgodehavender i udlandet, Statens og bankernes beholdning af udenlandske værdipapirer samt de i udenlandsk eje værende danske bankaktier og -obligationer, udviser uforandret aktiver på 8 mill. kr., uanset at Nationalbanken har modtaget 2 mill. kr. i afdrag på sine konsoliderede tilgodehavender i Island. På passivsiden er der sket en nedgang fra 17 til 15 mill. kr.

Blandt de statslige institutioners og bankernes kortfristede mellemværender er nettotilgodehavenderne på Nationalbankens betalings- og clearingtaletkonti (post 5) vokset med 98 mill. kr. til 107 mill. kr. Over for Den europæiske Betalingsunion (post 6) andrager gælden ultimo 1951 266 mill. kr. mod 265 mill. kr. året før. Efter at gælden i august 1951 havde nået et maksimum på 453 mill. kr. (jfr. tabel 4), samtidig med at der i henhold til unionens statuter var erlagt dollars til et beløb af 46 mill. kr., var udnyttelsen af kreditmulighederne i

unionen således ved årsskiftet på ny bragt ned under grænsen for den daværende guld- og dollarfri tranche på 269,4 mill. kr.

I Danmarks gæld til Den internationale Genopbygningsbank og Den internationale Valutafond (post 7) er der i løbet af 1951 sket en nedgang på 1 mill. kr. til 582 mill. kr. Denne post, der er opstået dels i forbindelse med indbetalingerne på Danmarks kvoter i Genopbygningsbanken og Valutafonden, dels som modværdien af de tre portioner på hver 3,4 mill. dollars, som Valutafonden i årene 1947 og 1948 solgte til Nationalbanken mod kroner, består af statsforskrivninger samt af visse beløb, der er posteret under den udenlandske gæld på Nationalbankens balance. Den nævnte nedgang i gælden står i forbindelse med, at Interbank med dansk samtykke i 1949 stillede modværdien af indtil 125 000 dollars (godt 0,8 mill. kr.) af sine kroneaktiver til rådighed for Finland i forbindelse med et lån, som banken bevilgede dette land, og at der i 1951 på lignende måde blev stillet 3,5 mill. kr. til Islands og 3 mill. kr. til Jugoslaviens disposition. Af de omtalte beløb blev der i 1950 til Finland udbetalt 0,2 mill. kr. samt i 1951 til Finland 0,5 og til Island 0,8 mill. kr., hvorimod der endnu ikke ved udgangen af 1951 var trukket på beløbet til Jugoslavien. Af de samlede 7,3 mill. kr., der var stillet til rådighed for udlån fra Interbank, var der således ultimo 1951 kun udbetalt 1,5 mill. kr.

Herefter fordeler den omtalte gældspost sig mellem Staten og Nationalbanken samt mellem Interbank og Interfond på følgende måde.

Mill. kr.	Fra Staten	Fra National- banken	I alt	
			Ult. 1951	Ult. 1950
Gæld til Interbank	80,9	1,9	82,8	84,2
Gæld til Interfond	479,6	19,8	499,4	499,3
I alt . . .				
	<ul style="list-style-type: none"> ult. 1951 560,5 ult. 1950 563,0 	<ul style="list-style-type: none"> 21,7 20,5 	<ul style="list-style-type: none"> 582,2 . 	<ul style="list-style-type: none"> . 583,5

De forfaldne, ikke transfererede renter og afdrag på Statens, Hypotekbankens og de dermed forbundne institutioners langfristede udenlandske gæld (post 8) androg ved udgangen af 1951 183 mill. kr., der praktisk taget udelukkende bestod af afdrag på dollarlånene, mod

202 mill. kr. året før. Den stedfundne nedgang skyldes i alt væsentligt, at der i 1951 ud over et beløb svarende til de i dette år forfaldne afdrag på dollarlånene blev overført 18 mill. kr. til amortisation og til hjemkøb af obligationer.

Andre mellemværender med statslige institutioner samt banker (post 9) udviser et nettotilgodehavende ult. 1951 på 198 mill. kr. mod 157 mill. kr. året før, og de øvrige kortfristede mellemværender en nettogæld på 8 mill. kr. mod et nettotilgodehavende på 24 mill. kr. ult. 1950. Under post 9 er indregnet Danmarks gæld til U.S.A. på E.C.A. 5 pct. deposit account og under post 10 som et tilgodehavende den danske mellemfinansiering af leverancer under Det europæiske Genopbygningsprogram (E.R.P.), jfr. omtalen af Marshallhjælpen s. 39.

Inden for den anden hovedafdeling af kapitalbalancen, omfattende kommunerne og alle private virksomheder m. v., undtagen bankerne, er de direkte investeringer (post 11) ved udgangen af 1951 opført med nettoaktiver på 5 mill. kr., medens der året før var en saldo i modsat retning på 3 mill. kr. Da betalingsbalancen udviser en forøgelse af nettopassiverne med 4 mill. kr., må der som følge af korrektioner o. l. være sket en nedgang i nettopassiverne på 12 mill. kr. Ved direkte investeringer forstås enhver kapitalanbringelse, som en virksomhed har foretaget i datterselskaber eller filialer, uanset om mellemværendet har form af aktie- og obligationsbesiddelse, af en i filialer indestående nettoformue eller af andre tilgodehavender, eventuelt af rent løbende, forretningsmæssig karakter. Fra dansk side var der således ved udgangen af 1951 investeret omtrent samme beløb i udenlandske datterselskaber og filialer, som der omvendt var direkte investeret i Danmark af udenlandske virksomheder, nemlig ca. 315 mill. kr.

Uanset at der på kommunernes udenlandske gæld (post 12) kun er forfaldet afdrag til et beløb af 8 mill. kr. og netto hjemkøbt kommuneobligationer for 6 mill. kr. ud over, hvad der er medgået til amortisation, andrager nedgangen i gælden sammenlignet med ult.

1950 23 mill. kr., idet der er foretaget forskellige korrektioner i tallene fra de tidligere år.

For kredit- og hypotekforeningsobligationers vedkommende (post 13) er kursværdien af de i udenlandsk eje værende beholdninger ved udgangen af 1951 beregnet til 123 mill. kr. mod 128 mill. kr. året før. Af nedgangen skyldes 2 mill. kr. hjemkøb af obligationer.

I værdien af andre udenlandske obligationer og aktier på danske hænder (posterne 14 og 15) er der sket en stigning henholdsvis fra 106 til 111 mill. kr. og fra 68 til 76 mill. kr., medens de tilsvarende passivposter, der angiver værdien af danske obligationer og aktier i udenlandsk eje, uforandret er opgjort til henholdsvis 16 og 319 mill. kr. Af forskydningerne i aktiverne kan en væsentlig del forklares ved nettokøb af værdipapirer.

For de øvrige langfristede mellemværenders vedkommende (post 16) er der sket en stigning i nettopassiverne på 25 mill. kr., ret nøje svarende til betalingsbalancens tilsvarende tal. De fra krigstiden hidrørende skibsfartstilgodehavender, der endnu ikke var afgjort ved ud-

Tabel 2. Ændringerne i den samlede udenlandske status
i årene 1946—51.

Changes in the total foreign balance-sheet 1946-51.

	Nettopassiver ultimo året <i>net liabilities at end of year</i>	Stigning i nettopassiverne <i>increase of net liabilities</i>	Nettopåskudninger <i>net capital income</i>	Korrektioner, omvurderinger o.l. <i>corrections, re-valuations, etc.</i>	Heraf skibesstatninger o.l. thereof <i>compensation for ships</i>
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
1951.....	2 601	÷ 294	÷ 207	÷ 87	—
1950.....	2 895	502	356	146	÷ 5
1949.....	2 393	202	÷ 194	396	÷ 30
1948.....	2 191	261	183	78	÷ 25
1947.....	1 930	162	352	÷ 190	÷ 180
1946.....	1 768	762	973	÷ 211	÷ 235
1945.....	1 006	•	•	•	•
Tils. 1946—51 total ...	•	1 595	1 463	132	÷ 475

gangen af 1951, og som derfor som nævnt ikke er indbefattet i nogen af kapitalbalancens poster, anslås til knapt 60 mill. kr. Dette er uforandret fra året før, idet der ikke i løbet af 1951 er truffet afgørelse i nogen af de verserende erstatningssager.

Den private sektors samlede kortfristede mellemværender med udlandet udviser ult. 1951 en nettogæld på 49 mill. kr. mod 1 mill. kr. året før. Over for udenlandske banker (post 17) er der sket en stigning i nettoaktiverne på 13 mill. kr. De forfaldne ikke transfereede afdrag på kommunernes langfristede gæld (post 18) er gået ned fra 15 til 13 mill. kr. Disse beløb vedrører et dollarlån. Endelig er der for de andre kortfristede mellemværenders vedkommende (post 19) sket en stigning i nettogælden på 63 mill. kr.

I løbet af årene 1946—51 er der ifølge kapitalbalancen sket en stigning i Danmarks samlede udenlandske nettopassiver på 1 595

Tabel 3. Nationalbankens, forretningsbankernes og de øvrige private efter erhvervs-
Foreign account of the National Bank, commercial banks and

Mill. kr.	Banker <i>banks</i>			Forsikrings­selskaber <i>insurance companies</i>		
	Aktiver <i>assets</i>	Passiver <i>liabilities</i>	Nettopassiver <i>net liabilities</i>	Aktiver <i>assets</i>	Passiver <i>liabilities</i>	Nettopassiver <i>net liabilities</i>
A. Langfristede mellemværender <i>long-term</i>:						
Direkte investeringer <i>direct investment</i>	—	—	—	9	2	÷ 7
Andre obligationer <i>other bonds</i>	0	2	2	55	0	÷ 55
Andre aktier <i>other shares</i>	4	13	9	0	7	7
Iøvrigt <i>other</i>	4	—	÷ 4	24	45	21
Tilsammen <i>total</i> { ult. at the end of 1951	8	15	7	88	54	÷ 34
» » » » 1950	8	17	9	81	52	÷ 29
B. Kortfristede mellemværender <i>short-term</i>:						
Over for banker og statsl. inst. <i>official and banking institutions</i>	598	595	÷ 3	19	6	÷ 13
Iøvrigt <i>other</i>	38	51	13	81	101	20
Tilsammen <i>total</i> { ult. at the end of 1951	636	646	10	100	107	7
» » » » 1950	692	823	131	89	91	2
Samtl. mellemværender { ult. at the end of 1951						
<i>all accounts</i> » » » » 1950	644	661	17	188	161	÷ 27
	700	840	140	170	143	÷ 27

mill. kr., nemlig fra 1 006 mill. kr. ult. 1945 til 2 601 mill. kr. ult. 1951, jfr. tabel 2.

På betalingsbalancen er nettokapitalindtægterne for samme periode opgjort til 1 463 mill. kr., således at 132 mill. kr. af statusforringelsen skyldes forbedrede oplysninger, kursændringer, andre omvurderinger o. l. Dette beløb fremkommer som summen af betydelige positive og negative beløb for de enkelte år. Af de forhold, der har virket i positiv retning, skal fremhæves devalueringen i september 1949, hvorved nettopassiverne forøgedes med godt 400 mill. kr. I negativ retning har navnlig virket den omstændighed, at der i løbet af de seks år er tilkendt de danske rederier erstatninger og godtgørelser for sejlads i allieret tjeneste under krigen til et samlet beløb af 475 mill. kr., der som tidligere omtalt ikke har været medregnet under tilgodehavenderne på kapitalbalancen ved udgangen af 1945.

Erhvervsvirksomheders udenlandske mellemværender ult. 1951, fordelt i grupper.

Other private institutions at the end of 1951, by branch.

Industri- og hand.selsk. <i>industry and trade</i>			Rederier <i>shipping companies</i>			Andre virksomh. m.v. <i>other institutions</i>			I alt <i>total</i>		
Aktiver <i>assets</i>	Passiver <i>liabilities</i>	Nettopassiver <i>net liabilities</i>	Aktiver <i>assets</i>	Passiver <i>liabilities</i>	Nettopassiver <i>net liabilities</i>	Aktiver <i>assets</i>	Passiver <i>liabilities</i>	Nettopassiver <i>net liabilities</i>	Aktiver <i>assets</i>	Passiver <i>liabilities</i>	Nettopassiver <i>net liabilities</i>
125	309	184	182	0	÷ 182	2	2	—	318	313	÷ 5
3	2	÷ 1	10	0	÷ 10	43	14	÷ 29	111	18	÷ 93
24	120	96	11	126	115	41	66	25	80	332	252
24	37	13	2	3	1	18	40	22	72	125	53
176	468	292	205	129	÷ 76	104	122	18	581	788	207
168	421	253	160	115	÷ 45	109	126	17	526	731	205
24	5	÷ 19	72	62	÷ 10	13	2	÷ 11	726	670	÷ 56
366	507	141	129	31	÷ 98	12	38	26	626	728	102
390	512	122	201	93	÷ 108	25	40	15	1 352	1 398	46
316	428	112	212	88	÷ 124	35	31	÷ 4	1 344	1 461	117
566	980	414	406	222	÷ 184	129	162	33	1 933	2 186	253
484	849	365	372	203	÷ 169	144	157	13	1 870	2 192	322

c. Fordeling på erhvervsgrupper.

I tabel 3 er Nationalbankens, forretningsbankernes og de øvrige private erhvervsvirksomheders udenlandske mellemværender ult. 1951 fordelt på erhvervsgrupper. For så vidt angår alle kategorier af mellemværender under eet, har industri- og handelsselskaberne betydelige nettopassiver, medens nettostillingen navnlig for rederierne er positiv. I løbet af 1951 er der sket en nedgang i bankernes nettopassiver på 123 mill. kr., der praktisk taget udelukkende falder på de kortfristede mellemværender. For industri- og handelsselskaberne har der været en stigning i nettopassiverne på ca. 50 mill. kr. og for rederierne en stigning i nettoaktiverne på 15 mill. kr. I begge disse erhvervsgrupper falder de største forskydninger på de langfristede mellemværender, i hvilken forbindelse dog må erindres, at de heri indbefattede direkte investeringer for en del består af rent løbende forretningsmæssige mellemværender.

Af de direkte investeringer i udlandet falder der et betydeligt beløb på rederierne, medens iøvrigt hovedparten findes under industri- og handelsselskaberne, hvori også praktisk taget alle udenlandske direkte investeringer i Danmark er foretaget. De øvrige udenlandske obligationer i dansk eje tilhører i hovedsagen forsikringsselskaberne og gruppen Andre virksomheder m. v. Af de danske obligationer på udenlandske hænder er størstedelen udstedt af sidstnævnte gruppe. Af aktierne falder størstedelen på såvel aktiv- som passivside på industri- og handelsselskaberne, rederierne og Andre virksomheder m. v. De øvrige langfristede mellemværender betyder mest i forsikringsselskaberne, industri- og handelsselskaberne samt Andre virksomheder m. v. Af de kortfristede mellemværender har bankerne henvend halvdelen.

Medens den samlede opgørelse over Danmarks udenlandske kapitalbalance kun foretages ved udgangen af hvert år, har man ved hjælp af Nationalbankens månedsbalancer samt statistiken over forretningsbankernes månedsbalancer mulighed for at følge bevægelserne fra måned til måned i disse institutioners mellemværender med udlandet.

I tabel 4 er angivet Nationalbankens og forretningsbankernes

Tabel 4. Bankernes udenlandske nettogæld månedsvis 1950 og 1951.
Foreign net liabilities of the banks, by month 1950 and 1951.

Ultimo at the end of	1951				1950			
	Nationalbanken National Bank		Forret- nings- ban- kerne commer- cial banks	Samtlige banker total	Nationalbanken National bank		Forret- nings- ban- kerne commer- cial banks	Samtlige banker total
	I alt total	Heraf E. P. U. thereof EPU			I alt total	Heraf E. P. U. thereof EPU		
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
Januar	140 ¹⁾	202	67	207	411	—	7	418
Februar	116 ¹⁾	176	86	202	447	—	7	454
Marts	174	270	74	248	446	—	20	466
April	242	344	78	320	488	—	39	527
Maj	266	399	117	383	509	—	30	539
Juni	263	422	112	375	541	—	31	572
Juli	287	452	91	378	1 ¹⁾	—	59	60
August	300	453	99	399	67 ¹⁾	—	41	108
September	247	426	122	369	133 ¹⁾	108	21	154
Oktober	232	392	61	293	196 ¹⁾	198	÷5	191
November	42	318	95	137	198 ¹⁾	236	÷12	186
December	÷20	266	54	34	171 ¹⁾	265	21	192

¹⁾ Excl. de af Staten i marts 1951 overtagne konsoliderede mellemværender med E.P.U.-landene. *Excl. consolidated accounts with EPU-countries taken over by the Government in March 1951.*

udenlandske nettogæld ved udgangen af hver måned i årene 1950 og 1951. For månederne juli 1950—februar 1951 er fraregnet de af Staten i marts 1951 overtagne konsoliderede mellemværender med landene under Den europæiske Betalingsunion. Som det fremgår ved en sammenligning af decembertallene i denne tabel med tallene for bankernes udenlandske mellemværender i tabel 3, er der visse afvigelser mellem de to opgørelser, hvilket for en væsentlig del skyldes, at tallene i tabel 4 er foreløbige tal, der afgives umiddelbart efter udgangen af hver måned. Det ses af tabellen, at udviklingen fra måned til måned i bankernes udenlandske nettogæld er meget ujævn. I det store og hele var bevægelsen dog stigende fra begyndelsen af 1951 til august 1951, da den samlede nettogæld nåede et maksimum på 399 mill. kr., og gælden til E.P.U. ligeledes et maksimum på 453 mill. kr. Derefter indtrådte der en brat nedgang, således at bankernes nettogæld ved årets udgang kun androg 34 mill. kr.

Tabel 5. Kapitalbalancen ultimo
Foreign assets and liabilities at the

	£-området £-area		
	Aktiver assets	Passiver liabilities	Nettopassiver net liabilities
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
I. Statslige institutioner samt banker <i>official and banking institutions</i>			
A. Langfristede mellemværender <i>long-term</i>			
Statslån <i>government loans</i>	—	422	422
Hypotekbankens lån m. v. <i>other public and semi-public loans</i>	—	19	19
Andre langfristede mellemværender <i>other long-term</i>	4	2	÷ 2
Tilsammen langfristede mellemværender <i>long-term, total</i> ...	4	443	439
B. Kortfristede mellemværender <i>short-term</i>			
Under betalings- og clearingaftaler <i>payments and clear. agreem.</i>	—	—	—
Andre mellemværender med statslige institutioner samt banker <i>other accounts with official and banking institutions</i>	52	32	÷ 20
Andre kortfristede mellemværender <i>other short-term</i>	7	8	1
Tilsammen kortfristede mellemværender <i>short-term, total</i> ...	59	40	÷ 19
I alt statslige institutioner samt banker <i>official and banking institutions, total</i>	63 161	483 641	420 480
			{ ult. 1951 { ult. 1950
II. Private virksomheder m. v., excl. banker <i>private, excl. banking institutions</i>			
A. Langfristede mellemværender <i>long-term</i>			
Direkte investeringer <i>direct investment</i>	80	92	12
Kommunelån <i>municipal loans</i>	—	50	50
Kredit- og hypotekforeningsobligationer <i>bonds of mortg. societies</i>	—	27	27
Andre obligationer <i>other bonds</i>	22	7	÷ 15
Andre aktier <i>other shares</i>	22	61	39
Andre langfristede mellemværender <i>other long-term</i>	7	21	14
Tilsammen langfristede mellemværender <i>long-term, total</i> ...	131	258	127
B. Kortfristede mellemværender <i>short-term</i>			
Kortfristede mellemværender med banker <i>banking institutions</i>	44	38	÷ 6
Andre kortfristede mellemværender <i>other short-term</i>	123	125	2
Tilsammen kortfristede mellemværender <i>short-term, total</i> ...	167	163	÷ 4
I alt private virksomheder m. v., excl. banker <i>private, excl. banking institutions, total</i>	298 276	421 420	123 144
			{ ult. 1951 { ult. 1950
Samtlige institutioner og virksomheder m. v. <i>all institutions</i>			
	361 437	904 1 061	543 624
			{ ult. 1951 { ult. 1950
Nemlig <i>thereof</i> {	langfristede mellemværender <i>long-term</i>	{	ult. 1951
			135
Nemlig <i>thereof</i> {	kortfristede mellemværender <i>short-term</i>	{	ult. 1951
			226
			297
			÷ 31

¹⁾ Incl. E. P. U.

d. Fordeling på områder, lande og møntsorter.

I tabel 5 og tabel 6 er foretaget en fordeling af kapitalbalancen på de i indledningen definerede områder samt på en række enkeltlande.

1951, fordelt på områder.

end of 1951, regional distribution.

Kontinentale O.E.E.C-lande ¹⁾ continental OEEC-countries			Østeuropæiske lande East European countries			Øvrige Europa rest of Europe		
Aktiver assets	Passiver liabilities	Nettopassiver net liabilities	Aktiver assets	Passiver liabilities	Nettopassiver net liabilities	Aktiver assets	Passiver liabilities	Nettopassiver net liabilities
Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
18	441	423	—	0	0	—	0	0
—	63	63	—	0	0	—	—	—
0	9	9	0	0	0	—	0	0
18	513	495	0	0	0	—	0	0
—	—	—	32	17	÷ 15	45	—	÷ 45
104	364	260	10	21	11	3	14	11
10	26	16	1	2	1	0	2	2
114	390	276	43	40	÷ 3	48	16	÷ 32
132	903	771	43	40	÷ 3	48	16	÷ 32
225	1 074	849	41	38	÷ 3	44	51	7
77	61	÷ 16	—	—	—	5	—	÷ 5
—	115	115	—	—	—	—	0	0
—	66	66	—	0	0	—	1	1
56	9	÷ 47	3	—	÷ 3	1	0	÷ 1
26	183	157	2	2	0	0	1	1
39	81	42	4	0	÷ 4	2	1	÷ 1
198	515	317	9	2	÷ 7	8	3	÷ 5
37	8	÷ 29	3	0	÷ 3	1	1	0
265	367	102	8	63	55	29	41	12
302	375	73	11	63	52	30	42	12
500	890	390	20	65	45	38	45	7
482	808	326	22	61	39	29	37	8
632	1 793	1 161	63	105	42	86	61	÷ 25
707	1 882	1 175	63	99	36	73	88	15
216	1 028	812	9	2	÷ 7	8	3	÷ 5
244	1 128	884	8	3	÷ 5	5	4	÷ 1
416	765	349	54	103	49	78	58	÷ 20
463	754	291	55	96	41	68	84	16

(fortsættes)

Så vidt muligt er mellemværenderne placeret under det land, hvor den udenlandske kreditor eller debitor har sin bopæl. I visse tilfælde har der imidlertid ikke kunnet tilvejebringes oplysninger herom. Dette

Tabel 5 (fortsat). Kapitalbalancen
Foreign assets and liabilities at the

		U.S.A. og Kanada USA and Canada				
		Aktiver assets	Passiver liabilities	Netto- passiver net liabilities		
		Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.		
I. Statslige institutioner samt banker <i>official and banking institutions</i>						
A. Langfristede mellemværender <i>long-term</i>						
	Statslån <i>government loans</i>	—	508	508		
	Hypotekbankens lån m. v. <i>other public and semi-public loans</i>	—	15	15		
	Andre langfristede mellemværender <i>other long-term</i>	—	2	2		
	Tilsammen langfristede mellemværender <i>long-term, total</i> . . .	—	525	525		
B. Kortfristede mellemværender <i>short-term</i>						
	Under betalings- og clearingaftaler <i>payments and clear. agreem.</i>	—	—	—		
	Andre mellemværender med statslige institutioner samt banker <i>other accounts with official and banking institutions</i>	314	94	÷ 220		
	Andre kortfristede mellemværender <i>other short-term</i>	27	196	169		
	Tilsammen kortfristede mellemværender <i>short-term, total</i> . . .	341	290	÷ 51		
I alt statslige institutioner samt banker <i>official and banking institutions, total</i>		341 271	815 850	474 579		
				{ ult. 1951 ult. 1950		
II. Private virksomheder m. v., excl. banker <i>private, excl. banking institutions</i>						
A. Langfristede mellemværender <i>long-term</i>						
	Direkte investeringer <i>direct investment</i>	103	157	54		
	Kommunelån <i>municipal loans</i>	—	160	160		
	Kredit- og hypotekforeningsobligationer <i>bonds of mortg. societies</i>	—	20	20		
	Andre obligationer <i>other bonds</i>	23	0	÷ 23		
	Andre aktier <i>other shares</i>	19	50	31		
	Andre langfristede mellemværender <i>other long-term</i>	12	19	7		
	Tilsammen langfristede mellemværender <i>long-term, total</i> . . .	157	406	249		
B. Kortfristede mellemværender <i>short-term</i>						
	Kortfristede mellemværender med banker <i>banking institutions</i>	39	28	÷ 11		
	Andre kortfristede mellemværender <i>other short-term</i>	66	49	÷ 17		
	Tilsammen kortfristede mellemværender <i>short-term, total</i> . . .	105	77	÷ 28		
I alt private virksomheder m. v., excl. banker <i>private excl. banking institutions, total</i>		262 230	483 450	221 220		
				{ ult. 1951 ult. 1950		
Samtlige institutioner og virksomheder m. v. <i>all institutions</i>		603 501	1 298 1 300	695 799		
				{ ult. 1951 ult. 1950		
Nemlig thereof	{ langfristede mellemværender <i>long-term</i>	{	ult. 1951	157	931	774
			ult. 1950	130	948	816
			ult. 1951	446	367	÷ 79
	{ kortfristede mellemværender <i>short-term</i>	{	ult. 1951	371	354	÷ 17

gælder navnlig de af danske offentlige institutioner udstedte ihænderpapirer, lydende på en eller flere udenlandske møntsorter. En del af disse papirer findes derfor placeret under det land, hvis mønt de

ultimo 1951, fordelt på områder.
end of 1951, regional distribution.

Latinamerika <i>Latin America</i>			Resten af verden <i>rest of the World</i>			I alt <i>total</i>		
Aktiver <i>assets</i>	Passiver <i>liabilities</i>	Netto- passiver <i>net liabilities</i>	Aktiver <i>assets</i>	Passiver <i>liabilities</i>	Netto- passiver <i>net liabilities</i>	Aktiver <i>assets</i>	Passiver <i>liabilities</i>	Netto- passiver <i>net liabilities</i>
Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
—	0	0	—	277	277	18	1 648	1 630
—	0	0	—	0	0	—	97	97
0	1	1	568	1	÷ 567	572	15	÷ 557
0	1	1	568	278	÷ 290	590	1 760	1 170
47	—	÷ 47	—	—	—	124	17	÷ 107
4	23	19	1	590	589	488	1 138	650
1	2	1	0	1	1	46	237	191
52	25	÷ 27	1	591	590	658	1 392	734
52	26	÷ 26	569	869	300	1 248	3 152	1 904
30	40	10	568	868	300	1 340	3 562	2 222
22	—	÷ 22	31	3	÷ 28	318	313	÷ 5
—	0	0	—	0	0	—	325	325
—	4	4	—	5	5	—	123	123
1	0	÷ 1	5	0	÷ 5	111	16	÷ 95
3	6	3	4	16	12	76	319	243
0	2	2	4	1	÷ 3	68	125	57
26	12	÷ 14	44	25	÷ 19	573	1 221	648
3	0	÷ 3	1	0	÷ 1	128	75	÷ 53
51	28	÷ 23	46	17	÷ 29	588	690	102
54	28	÷ 26	47	17	÷ 30	716	765	49
80	40	÷ 40	91	42	÷ 49	1 289	1 986	697
58	24	÷ 34	73	43	÷ 30	1 170	1 843	673
132	66	÷ 66	660	911	251	2 537	5 138	2 601
88	64	÷ 24	641	911	270	2 510	5 405	2 895
26	13	÷ 13	612	303	÷ 309	1 163	2 981	1 818
27	13	÷ 14	607	306	÷ 301	1 130	3 164	2 034
106	53	÷ 53	48	608	560	1 374	2 157	783
61	51	÷ 10	34	605	571	1 330	2 241	861

lyder på, eller for de flermøntede papirers vedkommende det land, hvis mønt giver den højeste indløsningsværdi, regnet i danske kroner. Selv i tilfælde, hvor fordelingen af denne slags papirer er foretaget efter

Tabel 6. Kapitalbalancen ultimo 1951, fordelt på en række enkeltlande.
Foreign assets and liabilities at the end of 1951, by country.

	Aktiver <i>assets</i>			Passiver <i>liabilities</i>			Nettopass. ialt <i>net liabilities</i>	
	Lang- fristede <i>long- term</i>	Kort- fristede <i>short- term</i>	Tilsam- men <i>total</i>	Lang- fristede <i>long- term</i>	Kort- fristede <i>short- term</i>	Tilsam- men <i>total</i>	Ult. 1951	Ult. 1950
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
U.K.	83	210	293	697	186	883	590	663
Øvrige Sterlinglande.	52	16	68	4	17	21	÷47	÷39
Sterlingområdet tilsammen ...	135	226	361	701	203	904	543	624
Norge	39	46	85	33	98	131	46	1
Sverige	121	134	255	438	86	524	269	259
Belgien	4	30	34	32	33	65	31	33
Frankrig	5	31	36	182	72	254	218	271
Holland	4	22	26	201	44	245	219	212
Italien	0	16	16	6	24	30	14	10
Schweiz	5	41	46	115	22	137	91	116
Vesttyskland	9	67	76	2	76	78	2	÷35
Øvrige O.E.E.C.-lande	29	29	58	19	44	63	5	43
E.P.U.	—	—	—	—	266	266	266	265
Kontinentale O.E.E.C.-lande tils.	216	416	632	1 028	765	1 793	1 161	1 175
Polen	5	32	37	0	30	30	÷7	÷1
U.S.S.R.	4	10	14	0	54	54	40	19
Øvrige østeuropæiske lande....	0	12	12	2	19	21	9	18
Østeuropæiske lande tils.	9	54	63	2	103	105	42	36
Finland	2	57	59	3	31	34	÷25	÷25
Østtyskland	4	6	10	0	4	4	÷6	÷2
Øvrige europæiske lande.	2	15	17	0	23	23	6	42
Øvrige Europa tilsammen	8	78	86	3	58	61	÷25	15
U.S.A.	129	442	571	922	363	1 285	714	823
Kanada	28	4	32	9	4	13	÷19	÷24
U.S.A. og Kanada tilsammen..	157	446	603	931	367	1 298	695	799
Argentina	6	20	26	5	8	13	÷13	24
Brasilien	14	68	82	3	36	39	÷43	÷42
Øvrige Latinamerika	6	18	24	5	9	14	÷10	÷6
Latinamerika tilsammen	26	106	132	13	53	66	÷66	÷24
Resten af verden	612	48	660	303	608	911	251	270
I alt...	1 163	1 374	2 537	2 981	2 157	5 138	2 601	2 895

Tabel 7. Kapitalbalancen ult. 1951, fordelt efter pålydende møntsorter.
Foreign assets and liabilities at the end of 1951, by currency.

	Aktiver <i>assets</i>			Passiver <i>liabilities</i>			Nettopass. ialt <i>net liabilities</i>		
	Lang- fristede <i>long- term</i>	Kort- fristede <i>short- term</i>	Tilsam- men <i>total</i>	Lang- fristede <i>long- term</i>	Kort- fristede <i>short- term</i>	Tilsam- men <i>total</i>	Ult. 1951	Ult. 1950	
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	
Danske kroner ¹⁾	45	303	348	794	1 238	2 032	1 684	1 946	
Nemlig på	{ Sterlingområdet	13	30	43	144	38	182	139	227
	{ U.S.A. og Kanada.....	1	5	6	170	113	233	277	264
	{ Kont. O.E.E.C.-lande.....	21	102	123	447	313	760	637	715
	{ Latinamerika	3	86	89	13	42	55	÷ 34	15
	{ Resten af verden.....	7	80	87	20	732	752	665	725
Sterling	138	198	336	531	178	709	373	324	
Norske kroner	31	22	53	—	19	19	÷ 34	÷ 65	
Svenske kroner	117	109	226	323	41	364	138	149	
Belgiske francs.....	1	26	27	—	23	23	÷ 4	÷ 20	
Franske francs.....	9	20	29	0	19	19	÷ 10	÷ 30	
Hollandske gylde.....	3	15	18	96	19	115	97	90	
Schweiziske francs.....	6	17	23	155	9	164	141	161	
Vestmark	12	54	66	—	33	33	÷ 33	÷ 22	
E.P.U.-enheder.....	—	—	—	—	266	266	266	265	
Andre O.E.E.C.-møntsorter....	4	15	19	—	6	6	÷ 13	÷ 10	
Udenlandske E.P.U.-møntsorter tilsammen	321	476	797	1 105	613	1 718	921	842	
U.S. dollars ¹⁾	701	512	1 213	1 082	277	1 359	146	306	
Kanadiske dollars.....	27	4	31	—	2	2	÷ 29	÷ 28	
U.S. og kan. dollars tilsammen.	728	516	1 244	1 082	279	1 361	117	278	
Latinamerikanske møntsorter ..	22	5	27	—	4	4	÷ 23	÷ 25	
Andre møntsorter	47	74	121	0	23	23	÷ 98	÷ 146	
I alt...	1 163	1 374	2 537	2 981	2 157	5 138	2 601	2 895	

¹⁾ Den kortfristede gæld til Den internationale Valutafond og Den internationale Genopbygningsbank, ult. 1951 582 mill. kr. og ult. 1950 583 mill. kr. er posteret under danske kroner på området Resten af verden, medens indbetalingerne på kvoterne i disse institutioner, ult. 1951 564 mill. kr. og ult. 1950 561 mill. kr., er indfattet i de langfristede U. S. dollaraktiver.

andre kriterier, beror den tildels på et skøn. For så vidt angår ihænde-
haverpapirer lydende alene på danske kroner, bygger landefordelingen
i hovedsagen på resultaterne af formueopgørelsen i 1945, der dog i
videst muligt omfang er korrigeret under hensyn til de i mellemtiden

Tabel 8. Kortfristede udenlandske mellemværende
Short-term foreign accounts at the

	Kortfristede tilgodehavender short-term assets						
	Danske kroner Danish kr.	£	\$	Landets egen ment ¹⁾ domestic currency	I øvrigt other	Tilsammen total	
						ultimo 1951 end of 1951	ultimo 1950 end of 1950
Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	
U.K. <i>United Kingdom</i>	23,0	168,9	17,9	—	0,2	210,0	310,8
Øvrige £-område <i>other £-areas</i>	7,1	4,7	0,6	—	3,7	16,1	16,9
£-området tilsammen <i>£-areas, total</i> ..	30,1	173,6	18,5	—	3,9	226,1	327,7
Norge <i>Norway</i>	16,5	2,5	4,0	21,8	0,8	45,6	43,4
Sverige <i>Sweden</i>	22,8	2,1	0,3	108,4	0,4	134,0	159,1
Belgien <i>Belgium</i>	2,5	1,3	1,4	24,4	0,0	29,6	36,1
Frankrig <i>France</i>	10,2	1,3	1,2	18,0	0,1	30,8	48,6
Holland <i>Holland</i>	7,0	0,3	0,3	13,9	0,0	21,5	29,4
Italien <i>Italy</i>	7,9	1,2	2,0	4,7	0,1	15,9	8,0
Portugal <i>Portugal</i>	2,1	0,0	0,0	9,1	0,0	11,2	10,2
Schweiz <i>Switzerland</i>	8,2	1,3	14,2	17,1	0,2	41,0	51,5
Tyrkiet <i>Turkey</i>	6,2	0,0	3,1	0,0	0,1	9,4	8,6
Vesttyskland <i>Western Germany</i>	15,7	0,9	1,2	47,8	1,6	67,2	63,9
Østrig <i>Austria</i>	1,1	0,0	0,0	0,6	0,3	2,0	1,6
Øvrige O.E.E.C.-lande <i>other OEEC-countr.</i>	1,5	0,3	0,4	—	5,7	7,9	2,4
E.P.U. <i>EPU</i>	—	—	—	—	—	—	—
Kontinentale O.E.E.C.-lande tilsammen <i>continental OEEC-countries, total</i>	101,7	11,2	28,1	265,8	9,3	416,1	462,8
Polen <i>Poland</i>	28,8	0,2	0,0	2,5	0,2	31,7	38,6
Tjekkoslovakiet <i>Czechoslovakia</i>	1,3	0,0	0,0	8,1	0,0	9,4	3,2
U.S.S.R. <i>USSR</i>	8,7	0,9	0,4	0,0	0,0	10,0	11,2
Øvrige østeuropæiske lande <i>other East European countries</i>	2,5	0,2	0,0	0,4	0,0	3,1	2,0
Østeuropæiske lande tilsammen <i>East European countries, total</i>	41,3	1,3	0,4	11,0	0,2	54,2	55,0
Finland <i>Finland</i>	17,0	2,7	0,0	36,9	0,0	56,6	51,8
Spanien <i>Spain</i>	11,1	0,0	—	1,4	0,0	12,5	8,8
Øvrige europæiske lande <i>other European countries</i>	6,6	0,0	2,4	0,1	0,2	9,3	7,5
Øvrige Europa tils. <i>rest of Europe, total</i> ..	34,7	2,7	2,4	38,4	0,2	78,4	68,1
U.S.A. <i>USA</i>	4,9	0,0	435,9	—	0,9	441,7	363,5
Kanada <i>Canada</i>	0,1	0,0	0,2	4,0	0,0	4,3	7,3
U.S.A. og Kanada tilsammen <i>USA and Canada, total</i>	5,0	0,0	436,1	4,0	0,9	446,0	370,8
Argentina <i>Argentina</i>	17,5	0,0	0,1	1,5	0,4	19,5	11,8
Brasilien <i>Brazil</i>	64,5	0,3	0,1	0,3	3,0	68,2	39,2
Øvrige Latinamerika <i>rest of Latin America</i>	3,9	4,4	7,0	2,4	0,1	17,8	10,3
Latinamerika tils. <i>Latin America, total</i> ..	85,9	4,7	7,2	4,2	3,5	105,5	61,3
Sydvestasien <i>South-West Asia</i>	0,2	0,7	8,0	—	11,6	20,5	9,6
Japan <i>Japan</i>	0,0	1,5	11,2	0,2	—	12,9	11,4
Internationale institutioner <i>international agencies</i>	—	—	—	—	—	—	—
Øvrige lande <i>other countries</i>	4,0	2,3	0,3	6,7	1,0	14,3	13,4
Resten af verden tilsammen <i>rest of the World, total</i>	4,2	4,5	19,5	6,9	12,6	47,7	34,4
I alt { ult. 1951....	302,9	198,0	512,2	330,3	30,6	1374,0	•
total { ult. 1950....	237,4	326,0	427,4	375,8	13,5	•	1380,1

¹⁾ I denne kolonne er opført tilgodehavender, resp. gæld, lydende på landets egen mønt, for så vidt denne
rency of the country concerned, except for the currencies stated in the preceding columns.

²⁾ E.P.U.-enheder *EPU*

ult. 1951, fordelt på lande og møntsorter.

end of 1951, by country and currency.

Kortfristet gæld											Nettogæld		
short-term liabilities											net liabilities		
Danske kroner Danish kr.	£	\$	Landets egen monent ¹⁾ domestic currency	I øvrigt other	Tilsammen total		I alt total		Af nettogælden ultimo 1951 var of net liabilities end of 1951 were				
					ultimo 1951 end of 1951	ultimo 1950 end of 1950	ultimo 1951 end of 1951	ultimo 1950 end of 1950	Danske kroner Danish kr.	£	\$		
Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.		
30,6	155,2	0,2	—	0,1	186,1	283,7	÷ 23,9	÷ 27,1	7,6	÷ 13,7	÷ 17,7		
7,2	6,3	0,1	2,1	1,4	17,1	12,8	1,0	÷ 4,1	0,1	1,6	÷ 0,5		
37,8	161,5	0,3	2,1	1,5	203,2	296,5	÷ 22,9	÷ 31,2	7,7	÷ 12,1	÷ 18,2		
71,5	0,6	5,3	18,5	2,1	98,0	82,4	52,4	39,0	55,0	÷ 1,9	1,3		
50,1	0,3	0,1	35,9	0,0	86,4	86,6	÷ 47,6	÷ 72,5	27,3	÷ 1,8	÷ 0,2		
8,9	0,2	0,1	23,4	0,0	32,6	24,8	3,0	÷ 11,3	6,4	÷ 1,1	÷ 1,3		
51,1	0,8	1,1	18,5	0,1	71,6	110,3	40,8	61,7	40,9	÷ 0,5	÷ 0,1		
24,3	0,5	0,1	18,7	0,0	43,6	39,7	22,1	10,3	17,3	0,2	÷ 0,2		
19,7	0,6	0,1	2,8	0,3	23,5	11,6	7,6	3,6	11,8	÷ 0,6	÷ 1,9		
2,3	0,0	0,0	1,9	—	4,2	9,2	÷ 7,0	÷ 1,0	0,2	—	—		
13,2	0,0	0,1	8,4	0,0	21,7	23,1	÷ 19,3	÷ 28,4	5,0	÷ 1,3	÷ 14,1		
20,7	0,0	0,5	0,0	0,4	21,6	26,0	12,2	17,4	14,5	—	÷ 2,6		
33,4	0,3	7,2	32,1	2,7	75,7	59,0	8,5	÷ 4,9	17,7	÷ 0,6	6,0		
9,4	0,0	0,0	1,1	0,1	10,6	8,3	8,6	6,7	8,3	—	—		
8,4	0,4	—	—	0,2	9,0	8,3	1,1	5,9	6,9	0,1	÷ 0,4		
—	—	—	266,1 ²⁾	—	266,1 ²⁾	265,3 ²⁾	266,1 ²⁾	265,3 ²⁾	—	—	—		
313,0	3,7	14,6	427,4	5,9	764,6	754,6	348,5	291,8	211,3	÷ 7,5	÷ 13,5		
24,5	0,4	0,8	4,5	—	30,2	39,3	÷ 1,5	0,7	÷ 4,3	0,2	0,8		
8,5	1,2	0,1	1,8	3,7	15,3	19,7	5,9	16,5	7,2	1,2	0,1		
53,1	0,0	0,9	—	0,4	54,4	33,6	44,4	22,4	44,4	÷ 0,9	0,5		
2,6	0,2	0,2	0,0	0,4	3,4	3,8	0,3	1,8	0,1	—	0,2		
88,7	1,8	2,0	6,3	4,5	103,3	96,4	49,1	41,4	47,4	0,5	1,6		
23,9	2,8	0,0	4,5	0,1	31,3	27,1	÷ 25,3	÷ 24,7	6,9	0,1	—		
18,6	0,0	0,0	1,0	0,0	19,6	48,4	7,1	39,6	7,5	—	—		
6,7	—	0,2	—	0,6	7,5	8,1	÷ 1,8	0,6	0,1	—	÷ 2,2		
49,2	2,3	0,2	5,5	0,7	58,4	83,6	÷ 20,0	15,5	14,5	0,1	÷ 2,2		
111,3	0,5	251,1	—	0,3	363,2	350,4	÷ 78,5	÷ 13,1	106,4	0,5	÷ 184,8		
1,8	—	0,0	2,0	—	3,8	3,7	÷ 0,5	÷ 3,6	1,7	—	÷ 0,2		
113,1	0,5	251,1	2,0	0,3	367,0	354,1	÷ 79,0	÷ 16,7	108,1	0,5	÷ 185,0		
5,6	0,0	1,0	0,8	0,0	7,4	34,9	÷ 12,1	23,1	÷ 11,9	—	0,9		
34,3	0,0	0,2	1,5	0,0	36,0	9,4	÷ 32,2	÷ 29,8	÷ 30,2	÷ 0,3	0,1		
1,9	0,2	4,5	2,1	0,6	9,3	6,5	÷ 8,5	÷ 3,8	÷ 2,0	÷ 4,2	÷ 2,5		
41,8	0,2	5,7	4,4	0,6	52,7	50,8	÷ 52,8	÷ 10,5	÷ 44,1	÷ 4,5	÷ 1,5		
3,8	1,2	0,8	—	0,4	6,2	5,0	÷ 14,3	÷ 4,6	3,6	0,5	÷ 7,2		
0,0	0,0	0,6	0,2	—	0,8	0,4	÷ 12,1	÷ 11,0	—	÷ 1,5	÷ 10,6		
582,2	—	—	—	—	582,2	583,5	582,2	583,5	582,2	—	—		
8,3	6,6	1,3	1,1	1,0	18,3	16,6	4,0	3,2	4,3	4,3	1,0		
594,3	7,8	2,7	1,3	1,4	607,5	605,5	559,8	571,1	590,1	3,3	÷ 16,8		
237,9	178,3	276,6	449,0	14,9	2156,7	•	782,7	•	935,0	÷ 19,7	÷ 235,6		
337,0	177,6	303,9	405,6	17,4	•	2241,5	•	861,4	1099,6	÷ 148,4	÷ 123,5		

ømt ikke er en af de i de foregående kolonner særskilt opførte i this column are given assets (liabilities) in cur-
vits.

stedfundne ændringer. Da det imidlertid for ihændeleverpapirer i almindelighed gælder, at de kan sælges fra et fremmed land til et andet, uden at den danske debitor får underretning derom, er der ikke mulighed for en nøjagtig åjour-føring af fordelingen.

På grundlag af de nævnte fordelingsregler bliver resultatet, at den overvejende del af Danmarks udenlandske aktiver og passiver falder på £-området, de kontinentale O.E.E.C.-lande (incl. E.P.U.), U.S.A. og Kanada samt området Resten af verden, hvorunder bl. a. mellemværenderne med Den internationale Genopbygningsbank og Den internationale Valutafond er posteret. Over for alle disse fire områder har Danmark meget betydelige nettopassiver. Den i 1951 stedfundne fremgang i den samlede udenlandske status fordeler sig med større eller mindre beløb på omtrent alle de specificerede områder. Af enkelte lande med hvilke Danmark har særligt store mellemværender, kan nævnes Norge, Sverige, U.K., Frankrig, Holland, Schweiz og U.S.A. Over for disse lande samt de fleste andre i tabel 6 specificerede lande er passiverne større end aktiverne. For så vidt angår nærmere enkeltheder vedrørende fordelingen på områder og lande skal henvises til de to tabeller.

I tabel 7 er Danmarks udenlandske mellemværender ult. 1951 fordelt efter de vigtigste pålydende møntsorter. De flermøntede obligationer er rubriceret under den møntsort, der giver størst indløsningsværdi i danske kroner. Det skal bemærkes, at det i almindelighed ikke har nogen afgørende betydning, hvorvidt mellemværender med udlandet lyder på en fremmed valuta eller på danske kroner over for det tilsvarende land. Dette gælder tildels også i tilfælde af en devaluering, idet aftaler i danske kroner i mange tilfælde er kursgaranterede. Således er f. eks. i realiteten den danske kronegæld til Interfond og Interbank sikret over for ændringer i kronens guldværdi, hvilket fik praktisk betydning ved devalueringen i 1949. De 564 mill. kr., der er indbetalt på Danmarks kvoter i de to nævnte institutioner, er opført under dollaraktiverne. Langt den overvejende del af de udenlandske mellemværender lyder på danske kroner, et af de andre O.E.E.C.-landes møntsorter eller på dollars.

Tabel 9. Nationalbankens, forretningsbankernes og de øvrige private erhvervsvirksomheders kortfristede udenlandske nettogæld ult. 1950 og ult. 1951, fordelt på erhvervsgrupper og møntsorter¹⁾.

	Sterling	Øvrige E. P. U. møntsorter	U. S. og kan. dollars	Latin-amerik. møntsorter	Andre møntsorter	I alt
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
Banker	{ ult. 1951.. 12	295	÷ 262	÷ 27	÷ 8	10
	{ ult. 1950.. ÷ 23	309	÷ 199	8	36	131
Forsikringsselskaber	{ ult. 1951.. —	10	÷ 5	—	2	7
	{ ult. 1950.. ÷ 3	13	÷ 5	—	÷ 3	2
Industri- og handels- selskaber	{ ult. 1951.. 8	118	÷ 35	÷ 15	46	122
	{ ult. 1950.. 14	68	÷ 13	÷ 5	48	112
Rederier	{ ult. 1951.. ÷ 18	- 64	÷ 21	÷ 2	÷ 3	÷ 108
	{ ult. 1950.. ÷ 4	÷ 51	÷ 61	÷ 4	÷ 4	÷ 124
Andre virksomheder	{ ult. 1951.. ÷ 1	15	—	1	—	15
	{ ult. 1950.. ÷ 6	2	3	1	÷ 4	÷ 4
I alt	{ ult. 1951.. 1	374	÷ 323	÷ 43	37	46
	{ ult. 1950.. ÷ 22	341	÷ 275	—	73	117

¹⁾ Under hver enkelt møntsort er foruden beløb lydende direkte på den pågældende udenlandske møntsort indregnet mellemværender lydende på danske kroner over for det til møntsorten svarende land.

En kombineret fordeling på lande og møntsorter af samtlige kortfristede mellemværender fremgår af tabel 8. Disse mellemværender lyder for størstedelen på danske kroner, sterling, dollars eller det pågældende lands egen mønt.

I tabel 9 er Nationalbankens, forretningsbankernes og de øvrige private erhvervsvirksomheders kortfristede udenlandske nettogæld fordelt på møntsorter. Under hver enkelt møntsort er foruden de på møntsorten lydende mellemværender indregnet kronemellemværenderne med det til møntsorten svarende land, f. eks. under sterling mellemværender med U.K., lydende på danske kroner. Inden for de enkelte grupper af møntsorter er der navnlig for bankerne, men delvis også for industri- og handelsselskaberne samt rederierne, sket væsentlige forskydninger i løbet af 1951.

3. Betalingsbalancen.

a. Principer for opgørelsen.

I overensstemmelse med den foran s. 6 givne definition har man i den følgende oversigt over betalingsbalancen i første række tilstræbt at give en opgørelse over værdien af de i løbet af året stedfundne økonomiske transaktioner mellem danske og udlændinge, fordelt på forskellige arter af transaktioner.

Da man af hensyn til den internationale ensartethed i statistiken opgør eksporten og importen fob (for importens vedkommende med visse begrænsninger, jfr. nedenfor) og endvidere altid posterer transportomkostningerne vedrørende vareomsætningen som udgifter for det importerende land, bliver dog i en del tilfælde transaktioner, som faktisk finder sted mellem danske og udlændinge, udeladt af opgørelsen. Dette vil således gælde, hvis f. eks. et parti varer af en dansk eksportør sælges cif fremmed havn, og varerne forsendes med et udenlandsk skib og forsikres i et udenlandsk selskab. Hverken eksportørens fragt- og forsikringsudgifter til det fremmede rederi og forsikringsselskab eller de beløb, han modtager fra den udenlandske importør til dækning heraf, d. v. s. forskellen mellem varernes cif- og fobværdi, bliver opført på Danmarks udenlandske betalingsbalance, idet man med hensyn til sådanne udlæg for fragt og forsikring betragter eksportøren udelukkende som mellemmand mellem den udenlandske importør og det udenlandske rederi og forsikringsselskab.

Af mere reel art er den afvigelse fra transaktionsprincippet, der fremkommer ved, at bevægelserne i de kortfristede mellemværender posteres som forskellen (bortset fra kursforskydninger og andre omvurderinger) mellem disse mellemværenders størrelse ved periodens slutning og dens begyndelse i stedet for ved en registrering af de faktisk stedfundne bruttotransaktioner.

Denne fremgangsmåde har igen til følge, at der på betalingsbalancen kommer til at indgå visse transaktioner, der foregår mellem danske indbyrdes. Når f. eks. et kortfristet udenlandsk tilgodehavende inden for den omhandlede periode afhændes af en dansk erhvervsvirksomhed

til en dansk bank, giver det sig på betalingsbalancen udslag i en nedgang i den private sektors — og en tilsvarende stigning i de statslige institutioners og bankernes — udenlandske tilgodehavender, uanset at der ikke ved den pågældende transaktion er sket udenlandsk medvirken.

En anden afvigelse fra den almindelige regel, at der kun medregnes transaktioner mellem danske og udlændinge, fremkommer derved, at værdien af importen (tabel 10, post 1) kun er opgjort delvis fob, idet man som følge af manglende oplysninger om størrelsen af forsikringsudgifterne på importen har beregnet den opførte importværdi ved fra importværdien cif alene at trække søfragtudgifterne på importen. Der er således i den derved fremkomne importværdi indbefattet forsikringsudgifter, bl. a. til danske selskaber, og som modstykke hertil er der under posten Varer og tjenester iøvrigt (post 5), hvori de danske forsikringsselskabers indtægter og udgifter vedrørende forsikringsvirksomhed indgår, opført præmieindtægterne for forsikring af transport fra udenlandske til danske havne, uanset at præmierne direkte eller indirekte betales af danske importører.

Den omstændighed, at betalingsbalancen med de nævnte i forhold til helheden mindre væsentlige begrænsninger er at betragte som en opgørelse over økonomiske transaktioner mellem danske og udlændinge, indebærer, at der under hver af betalingsbalancens poster som hovedregel opføres alle inden for den omhandlede periode stedfundne transaktioner af den pågældende art uden hensyn til, om disse transaktioner i samme periode har medført betalinger mellem Danmark og udlandet. Således opføres under posten Samlet indførsel og udførsel (tabel 10, post 1) værdien af alle de ind- og udførte, derunder også transiterede, varer uden hensyn til, om varerne betales kontant, leveres på kredit eller eventuelt modtages som gave. Ligeledes er f. eks. under renteposterne (post 4) angivet de i årets løb forfaldne renter, aktieudbytter o. l., uanset om en del deraf ikke er blevet overført til fordringshaveren, eller der modsat er afviklet restancer fra tidligere år.

I modsætning til en opgørelse over de i årets løb stedfundne betalinger vedrørende ind- og udførsel, skibsfart, renter, aktieudbytter

o. s. v. (jfr. afsnit 3 c, side 45) giver transaktionsopgørelsen mulighed for at sondre mellem betalingsbalancens løbende poster og kapitalposterne, hvilke sidstnævnte som tidligere omtalt angiver bevægelserne i Danmarks status over for udlandet. Under kapitalposterne regnes således foruden den langfristede långivning m. v. ydelse af krediter på vareleverancer og udskydelse af betalingen af forfaldne renter såvel som afvikling af sådanne krediter, restancer o. l. Denne opstilling er bl. a. hensigtsmæssig, når man med betalingsbalancen tilstræber, således som det er gjort i den foregående oversigt over kapitalbalancen, at give en delvis forklaring af de forandringer, der i årets løb er sket i kapitalbalancens poster. Endvidere er balancen over transaktionerne vedrørende varer og tjenester, d. v. s. de løbende poster undtagen gaveydelse, krigsskadeserstatninger o. l., af væsentlig betydning i forbindelse med opgørelser over nationalproduktet.

Som følge af de vanskeligheder, der er forbundet med at indhente pålidelige oplysninger om en række af de i betalingsbalancen omhandlede forhold, er en opgørelse af denne art ligesom kapitalbalanceopgørelsen behæftet med en betydelig usikkerhed.

b. Udenlandske transaktioner, fordelt efter art.

I tabel 10 er givet en oversigt over de vigtigste poster på Danmarks betalingsbalance 1951 over for udlandet under eet, sammenstillet med den tilsvarende opgørelse for 1950. Det fremgår heraf, at der i 1951 på balancen over samtlige varer og tjenesteydelser var et underskud på 273 mill. kr. mod 829 mill. kr. i 1950. Da Danmark i de to år netto har modtaget gaveydelse o. l., i alt væsentligt Marshallhjælp, til en værdi af henholdsvis 421 og 456 mill. kr., viser den samlede løbende balance for 1951 et overskud på 148 mill. kr., medens der i 1950 var et underskud på 373 mill. kr. Ifølge betalingsbalancens kapitalposter er der i 1951 sket en formindskelse af nettopassiverne på 207 mill. kr. mod en forøgelse i det foregående år på 356 mill. kr. Da formindskelsen eller forøgelsen af nettopassiverne, d. v. s. underskudet eller

overskudet på kapitalposterne, ifølge opgørelsens principer skulle være af nøjagtigt samme størrelse som henholdsvis overskudet og underskudet på de løbende poster, er de konstaterede forskelle, i 1951 59 og i 1950 17 mill. kr., udtryk for fejl som følge af den usikkerhed, der som nævnt knytter sig til opgørelsen.

Blandt de enkelte løbende poster er der på handelsbalancen (post 1) en nedgang i underskudet fra 701 mill. kr. i 1950 til 473 mill. kr. i 1951. Dette resultat fremkommer gennem en indførsel i 1951 på 6 468 mill. kr. og en udførsel på 5 995 mill. kr. mod henholdsvis 5 447 og 4 746 mill. kr. i 1950. I de anførte tal for indførsel og udførsel er indbefattet al indførsel til og udførsel fra dansk område, herunder også transithandel, hvorimod varer, der er købt og videresolgt i udlandet uden at have passeret dansk område, ikke er medregnet. Den ved sådanne transaktioner indvundne fortjeneste er opført under post 5.

Medens udførselstallene er taget direkte fra handelsstatistiken, er tallene for indførselen, der af handelsstatistiken opgøres på cif-basis, til brug for betalingsbalancen omregnet til fob-basis på følgende måde.

	1951	1950
	Mill. kr.	Mill. kr.
Import cif ifl. handelsstatistiken	7 168	6 022
÷ Beregnede søfragtudgifter på importen	700	575
Beregnet import fob...	6 468	5 447

De beregnede fragtudgifter er nærmere omtalt nedenfor under post 2. Der er ikke ved omregningen til fob-tal foretaget noget fradrag for anden fragt end søfragt og som foran nævnt heller ikke for forsikring og øvrige omkostninger, da man savner holdepunkter for beregning af disse beløb, og de formentlig er af forholdsvis ringe størrelsesorden.

Den stedfundne formindskelse af underskudet på handelsbalancen er sket til trods for en fortsat forringelse af bytteforholdet i udenrigshandelen og er således udtryk for en væsentlig kvantitativ nedgang

Table 10. Betalingsbalancen 1950 og
Balance of payments 1950

	1951			1950		
	Ind- tægter credit	Ud- gifter debit	Netto- ind- tægter net credit	Ind- tægter credit	Ud- gifter debit	Netto- ind- tægter net credit
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
Løbende poster <i>current transactions</i>						
1. Samlet indførsel og udførsel (begge fob. ¹⁾) <i>total imports and exports (both f.o.b.)</i>	5 995	6 468	÷ 473	4 746	5 447	÷ 701
2. Søtransport <i>ocean shipping</i>	1 246	1 016	230	799	825	÷ 26
a. Danske skibe <i>Danish ships</i>	1046	480	566	649	380	269
b. Udenlandske skibe <i>foreign ships</i>	200	536	÷ 336	150	445	÷ 295
3. Rejser <i>foreign travels</i>	160	190	÷ 30	150	210	÷ 60
4. Renter, aktieudbytter o. l. <i>investm. income</i>	49	119	÷ 70	36	123	÷ 87
a. Af direkte investeringer <i>of direct investment</i> .	31	13	18	22	17	5
b. Af andre investeringer <i>of other investment</i> . . .	18	106	÷ 88	14	106	÷ 92
5. Varer og tjenesteydelser iøvrigt <i>other goods and services</i>	185	115	70	145	100	45
Varer og tjenesteydelser tilsammen <i>total goods and services</i>	7 635	7 908	÷ 273	5 876	6 705	÷ 829
6. Gaveydelser, krigsskadeserstatninger m. v. <i>donations</i>	421	—	421	490	34	456
De løbende poster tilsammen <i>total current transactions</i>	8 056	7 908	148	6 366	6 739	÷ 373
Fejl og udeladelser <i>errors and omissions</i>	59	17

¹⁾ For indførselens vedkommende cif-værdien ÷ søfragtudgifterne.

i nettotilførselen af varer fra udlandet. Med udgangspunkt i det på grundlag af handelsstatistiken opgjorte kvantumindeks (1949 = 100) kan stigningen fra 1950 til 1951 i importværdien cif på 19 pct. regnes at være sammensat af en nedgang i de indførte varemængder på 5—6 pct. og en stigning på grund af prisforskydninger, kvalitetsændringer m. v. på 26 pct. På tilsvarende måde er stigningen i eksportværdien på 26 pct. resultatet af en stigning i eksportmængden på 11 pct. og en stigning i gennemsnitspriserne på 13—14 pct. På grundlag af indekset for enhedsværdien af de ind- og udførte varer er bytteforholdet i udenrigshandelen, hvorved forstås forholdet mellem indekset for ud-

1951, fordelt efter transaktionernes art.
and 1951, by type of transaction.

	Forøgelse 1951 af increase of			Forøgelse 1950 af increase of		
	Aktiver assets	Passiver liabilities	Nettopassiver net liabilities	Aktiver assets	Passiver liabilities	Nettopassiver net liabilities
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
Kapital- og monetære guldbevægelser <i>movement of capital and monetary gold</i>						
Statslige institutioner samt banker <i>official and banking institutions</i>						
7. Langfristede mellemværender <i>long-term</i> ..	÷ 25	÷ 170	÷ 145	24	474	450
a. Statslån <i>government loans</i>	—	—	—	47	544	497
b. Banklån <i>bank loans</i>	—	—	—	6	—	÷ 6
c. Værdipapirer <i>securities</i>	—	÷ 10	÷ 10	0	÷ 3	÷ 3
d. Afdrag o. l. <i>amortization</i>	÷ 27	÷ 160	÷ 133	÷ 29	÷ 67	÷ 38
e. Andre langfristede mellemværende <i>other long-term</i>	2	—	÷ 2	—	—	—
8. Kortfristede mellemværender <i>short-term</i> ..	÷ 70	÷ 195	÷ 125	94	÷ 110	÷ 204
a. På betalings- og clearingaftalekonti <i>payments and clearing agreements</i>	38	÷ 60	÷ 98	÷ 158	÷ 583	÷ 425
b. Over for Den europæiske Betalingsunion <i>EPU</i>	—	1	1	—	265	265
c. Gæld til Interfond og Interbank <i>liabilities to IMF and IBRD</i>	•	÷ 1	÷ 1	•	0	0
d. Andre mellemværender med statslige institutioner samt banker <i>other accounts with official and banking institutions</i>	÷ 78	÷ 119	÷ 41	214	235	21
e. Andre kortfr. mellemværender <i>other short-term</i>	÷ 30	÷ 16	14	38	÷ 27	÷ 65
9. Monetært guld <i>monetary gold</i>	0	•	0	0	•	0
Private virksomheder m. v., excl. banker <i>private, excl. banking institutions</i>						
10. Langfristede mellemværender <i>long-term</i> ..	31	46	15	÷ 1	÷ 8	÷ 7
a. Direkte investeringer <i>direct investment</i>	29	33	4	16	34	18
b. Obligationer løvrigt <i>other bonds</i>	3	÷ 2	÷ 5	÷ 7	÷ 4	3
c. Aktier løvrigt <i>other shares</i>	7	1	÷ 6	÷ 15	÷ 6	9
d. Afdrag o. l. <i>amortization</i>	÷ 11	÷ 10	1	÷ 6	÷ 35	÷ 29
e. Andre langfr. mellemværender <i>other long-term</i>	3	24	21	11	3	÷ 8
11. Kortfristede mellemværender <i>short-term</i> ..	64	112	48	45	162	117
a. Over for banker <i>banking institutions</i>	÷ 17	÷ 30	÷ 13	28	92	64
b. Andre kortfr. mellemværender <i>other short-term</i>	81	142	61	17	70	53
Kapitalposterne m. v. tilsammen <i>total movement of capital and monet. gold</i>	—	÷ 207	÷ 207	162	518	356

førselen og indekset for indførselen, for 1951 opgjort til 79 points mod 88 points i 1950, når 1949 anvendes som basisår.

Alle udenlandske indtægter og udgifter i forbindelse med søtransport er så vidt muligt samlet under post 2, der for året 1951 viser en nettoindtægt på 230 mill. kr. mod en nettoudgift på 26 mill. kr. for det foregående år. Den danske skibsfarts nettoindtægter er forøget med 297 mill. kr. til 566 mill. kr., idet indtægterne er vokset fra 649 til 1 046 mill. kr. og udgifterne fra 380 til 480 mill. kr. De nævnte indtægtsbeløb omfatter almindelig bruttofragt, indsejlet i fart fra danske eller udenlandske havne til udenlandske havne, samt måneds-

fragt for chartrede skibe og billetindtægter o. l. fra udenlandske passagerer, jfr. nedenstående oversigt.

	1951	1950
	Mill. kr.	Mill. kr.
Almindelig bruttofragt i fart til udlandet	912	563
Månedsfragt	119	71
Passagerpenge	15	15
Fragtindtægter ifl. betalingsbalancen (post 2 a)...	1 046	649

For at få et samlet udtryk for den danske skibsfarts bruttoindsejling i al udenlandsk fart lægger man i den danske fragtstatistik til ovennævnte beløb, excl. passagerpenge, den i fart fra udlandet til Danmark indtjente bruttofragt, i 1951 164 og i 1950 130 mill. kr., samt et beløb svarende til 65 pct. af månedsfraigten. Ifølge denne beregningsmåde bliver den samlede bruttofragt i 1951 1 273 mill. kr. mod 811 mill. kr. året før.

Til forklaring af den kraftige stigning i fragtindtægterne kan anføres, at det af Det statistiske Departement beregnede fragtratetal, der dog kun belyser bevægelsen i de danske fragtrater inden for trampfarten, hvorfor det som regel vil vise stærkere forskydninger end den af den samlede danske handelsflåde indtjente fragt, i gennemsnit for hele 1951 har ligget 76 pct. højere end året forud. Endvidere har der været en tilvækst i handelsflådens tonnage på ca. 8 pct., og sejladsen til udenlandske havne er formentlig steget i et noget større forhold, idet de af danske skibe fra udlandet til Danmark befordrede godsmængder er formindsket med godt $\frac{1}{2}$ mill. tons, eller ca. 12 pct. Den for disse transporter indtjente fragt, i 1951 164 og i 1950 130 mill. kr., indgår som omtalt ikke i nærværende opgørelse.

Den nævnte stigning på 100 mill. kr. i danske skibes udgifter i udlandet til havnepenge, bunkring, proviant, hyreudbetalinger, reparationer, etc. (post 2 a) står i forbindelse dels med den stigende sejlads på udlandet, dels med prisstigninger på skibenes fornødenheder.

Udenlandske skibes godsbefordring fra udenlandske til danske havne var i 1951 kun en ubetydelighed større end i 1950; men som

følge af stigningen i fragtraterne er fragttudgifterne på disse transporter (post 2 b) steget kraftigt og er for 1951 anslået til 536 mill. kr. mod 445 mill. kr. året før.

De foran ved beregningen af importværdien fob fradragne søfragtudgifter på importen (post 1) fordeler sig herefter på følgende måde mellem danske og fremmede skibe.

	1951	1950
	Mill. kr.	Mill. kr.
Danske skibe.....	164	130
Fremmede skibe (jfr. post 2 b).....	536	445
Samlede søfragttudgifter på importen...	700	575

Af de samlede søfragttudgifter falder således ca. $\frac{3}{4}$ på de udenlandske skibe. Den tilsvarende andel af de fra udlandet til Danmark befordrede godsmængder udgør kun ca. $\frac{2}{3}$, således at gennemsnitsfragten pr. ton er betydeligt større på udenlandske end på danske skibe, hvilket formentlig især skyldes, at de udenlandske skibe fortrinsvis sejler over de lange distancer.

De beløb, som Danmark har indtjent fra udenlandske skibe som havnepenge og for bunkring, proviant, hyreudbetalinger, reparationer, etc. (post 2 b), anslås som følge af prisstigningerne at være forøget med 50 mill. kr. til 200 mill. kr. I forbindelse med fragttudgifterne til udenlandske skibe giver dette en nettoudgift til disse skibe på 336 mill. kr. i 1951 mod 295 mill. kr. i 1950.

Medens indtægterne af udlændinges rejser i Danmark (post 3) er steget fra 150 til 160 mill. kr., synes udgifterne at have vist en nedadgående tendens og er anslået til 190 mill. kr. mod 210 mill. året før. Der er således sket en nedgang i underskudet på denne post fra 60 mill. kr. i 1950 til 30 mill. kr. i 1951.

På post 4 er renter, aktieudbytter o. l. opført med en indtægtspost på 49 mill. kr., hvilket er 13 mill. kr. mere end i det foregående år. Samtidig viser de tilsvarende udgifter en mindre nedgang, nemlig fra 123 til 119 mill. kr. I indtægterne og udgifterne vedrørende direkte investeringer (post 4 a) er foruden aktieudbytter og renter fra datter-

selskaber og filialer tillige indbefattet filialernes regnskabsmæssige overskud. Af stigningen i renteindtægterne falder 9 mill. kr. på de direkte investeringer. Af de 106 mill. kr. renteudgifter vedrørende andre investeringer i 1951 udgør renterne af de statslige institutioners lån 62 mill. kr. og af kommunelånene 15 mill. kr.

I post 5 er indbefattet alle transaktioner vedrørende varer og tjenester, som ikke er medregnet i nogen af de foran omtalte poster. Det drejer sig bl. a. om indtægter og udgifter i forbindelse med forsikring, agentprovision, luftfart, jernbanetrafik, post og diplomati samt om de i bemærkningerne til handelsbalancen omtalte nettoindtægter ved handel med udenlandske varer, der ikke passerer dansk område. De på denne post opførte beløb, der i et vist omfang er nettotal, udviser for 1951 både på indtægts- og udgiftssiden en ret betydelig stigning sammenlignet med året før. Som nettoresultat har der i 1951 været en indtægt på 70 mill. kr. mod 45 mill. kr. i 1950.

Under gaveydelse, krigsskadeserstatninger o. l. (post 6) opføres så vidt muligt værdien af alle de på den øvrige balance opførte ydelser, der er præsteret uden modydelse af nogen art. For 1951 drejer det sig udelukkende om gaveydelse under Marshallplanen (E.R.P.), medens der for 1950 er indbefattet visse tyske erstatningsbetalinger. Private kontante arve- og gavebeløb hører begrebsmæssigt hjemme på denne konto; men da der savnes oplysninger om størrelsen af sådanne ydelser, har man foretrukket ikke at opføre tal herfor, idet det netto næppe drejer sig om væsentlige beløb. Private gavepakker indgår ikke i den under post 1 opførte eksport- og importværdi og er derfor heller ikke medregnet under gaveydelse på post 6.

For 1951 er Marshallhjælpen opgjort til 421 mill. kr., medens der i 1950 netto modtoges gaveydelse til et beløb af 456 mill. kr., hvoraf 436 mill. var Marshallhjælp. De nævnte 421 mill. kr. fremkommer ved, at der fra fob-værdien af indklarede Marshallvarer med tillæg af fragtgodtgørelser o. l., tilsammen 443 mill. kr., trækkes 22 mill. kr., der udgør tilgangen i årets løb på E.C.A. 5 pct. deposit account, en konto under valutapassiverne på Nationalbankens balance, til hvilken

den danske regering i henhold til overenskomsten om Marshallhjælpen indbetaler 5 pct. af modtagne gavebeløb, og hvorover den amerikanske regering kan disponere til afholdelse af udgifter her i landet. Derimod er der ikke foretaget fradrag for forøgelsen eller tillæg for formindskelsen af mellemfinansieringen under reimbursementordningen. I konsekvens af denne opgørelsesmåde opføres der som omtalt s. 14 på kapitalbalancen under bankernes udenlandske mellemværender dels en gæld til U.S.A. svarende til saldoen på det pågældende tidspunkt på E.C.A. 5 pct. deposit account, dels et tilgodehavende i U.S.A. på størrelse med mellemfinansieringen.

Ud over den direkte Marshallhjælp modtog Danmark i de foregående år i kraft af de indtil 30. juni 1950 gældende europæiske betalingsordninger betydelige gavebeløb gennem udnyttelse af trækningsrettigheder på andre Marshalllande og afgav selv i et vist omfang lignende trækningsrettigheder.

De netto modtagne Marshallgaver har for årene 1948—51 under eet haft en værdi af 1 467 mill. kr. Desuden er som lån modtaget 149 mill. kr., således at den samlede Marshallhjælp i de fire år har andraget godt 1 600 mill. kr.

Som foran omtalt udviser betalingsbalancens kapitalposter for 1951 en samlet formindskelse af de udenlandske nettopassiver på 207 mill. kr. Dette beløb er resultatet af en formindskelse for Staten og bankerne på 270 mill. kr. og en forøgelse for de øvrige virksomheder på 63 mill. kr.

For så vidt angår Statens og bankernes langfristede mellemværender under eet (post 7), har formindskelsen af nettopassiverne andraget 145 mill. kr. Heraf falder den overvejende del, 133 mill. kr., på afdragene (post 7 d), idet de forfaldne afdrag på gælden har udgjort 160 mill. kr. og på tilgodehavenderne 27 mill. kr. Hele afdraget på tilgodehavenderne og 108 mill. kr. af afdragene på gælden vedrører de i 1950 konsoliderede mellemværender med forskellige E.P.U.-lande. Det bemærkes, at post 7 d omfatter alle i årets løb forfaldne afdrag uden hensyn til, om overførsel har fundet sted, medens de beløb, hvor-

med de faktiske overførseler til udlandet afviger herfra, indgår i bevægelserne på passiv siden under andre kortfristede mellemværender (post 8 e).

Der er ikke i 1951 optaget langfristede stats- eller banklån (post 7 a og 7 b). Af værdipapirer har bankerne hjemkøbt for 10 mill. kr. danske stats- og kommuneobligationer fra udlandet (post 7 c). De 2 mill. kr., hvormed aktiverne under post 7 e er blevet forøget, udgør den foran s. 12 omtalte indbetaling på Danmarks kvote i Den internationale Genopbygningsbank.

I Statens og bankernes kortfristede nettogæld (post 8) er der sket en nedgang på 125 mill. kr. Heraf falder på betalings- og clearing-aftalekonti (post 8 a) 98 mill. kr. Over for E.P.U. (post 8 b) er gælden som nævnt for året som helhed kun blevet forøget med 1 mill. kr. Den stedfundne nedgang i gælden til Interfond og Interbank (post 8 c) på 1 mill. kr. udgør som omtalt under kapitalbalancen (s. 13) de beløb, der i 1951 er blevet trukket på Interbanks kroneaktiver af Finland og Island i forbindelse med lån, som banken har bevilget disse lande.

I andre kortfristede mellemværender med statslige institutioner og banker (post 8 d) er der en formindskelse af nettogælden med 41 mill. kr., hvorimod der for de øvrige kortfristede mellemværender (post 8 e) er sket en forøgelse på 14 mill. kr. I sidstnævnte post indgår bevægelserne på kapitalbalancen ikke alene på post 10 i tabel 1, men også på post 8, der angiver de forfaldne, ikke-transfererede renter og afdrag på de statslige institutioners gæld. Der er som tidligere omtalt i 1951 ud over et beløb svarende til de i dette år forfaldne renter og afdrag overført 18 mill. kr. til amortisation og hjemkøb af obligationer vedrørende dollarlånene.

Af monetært guld (post 9) er der i 1951 kun udført ubetydelige mængder, der i medfør af overenskomsten med Den internationale Valutafond er betalt i afgifter til denne som følge af, at fondens beholdning af danske kroner fortsat overstiger kroneværdien af Danmark kvote i fonden.

Inden for den private sektor af betalingsbalancen udviser de sam-

lede langfristede mellemværender (post 10) en forøgelse af nettopassiverne med 15 mill. kr. De direkte investeringer (post 10 a) er på aktivsiden vokset med 29 mill. kr. og på passivsiden med 33 mill. kr., i hvilken forbindelse dog skal fremhæves, at denne post foruden aktier i datterselskaber og kapitalinteresser af varig karakter i filialer tillige omfatter alle andre mellemværender, også af løbende forretningsmæssig art, mellem datterselskab og moderselskab samt mellem filial og hovedsæde.

For de øvrige obligationers og aktiers vedkommende (posterne 10 b og 10 c), bortset fra de statslige institutioners og kommunernes hjemkøb af egne obligationer til amortisation, er som forøgelse af aktiverne opført nettokøbet af udenlandske værdipapirer og som forøgelse af passiverne nettosalget af danske værdipapirer. Der er i 1951 foretaget nettokøb af obligationer for 5 mill. kr. og af aktier for 6 mill. kr.

Som afdrag på langfristede mellemværender (post 10 d) er fra udlandet til Danmark opført 11 mill. kr. og i modsat retning 10 mill. kr., herunder 8 mill. kr. afdrag på kommunernes langfristede gæld.

Under bevægelserne i de øvrige langfristede mellemværender (post 10 e) er opført den langfristede långivning. Endvidere er for 1950 som formindskelse af aktiverne indbefattet det beløb på 5 mill. kr., der i dette år blev tilkendt danske rederier som erstatning og godtgørelse for sejlads i allieret tjeneste under krigen. Den omhandlede post har i 1951 givet en samlet nettoindtægt på 21 mill. kr.

De kortfristede mellemværender vedrørende kommunerne og de private virksomheder m. v., excl. bankerne, (post 11) udviser en forøgelse af nettogælden på 48 mill. kr., idet nettogælden til udenlandske banker (post 11 a) er formindsket med 13 mill. kr., og den øvrige nettogæld (post 11 b) er vokset med 61 mill. kr. Den sidstnævnte post omfatter bl. a. bevægelserne i de forfaldne, ikke-transferede renter og afdrag af kommunernes langfristede gæld (jfr. tabel 1, post 18); men der er i 1951 på denne post kun afdraget 2 mill. kr.

I tabel 11 er vist saldiene på de vigtigste hovedgrupper af betalingsbalancens poster i årene 1946—51.

Tabel 11. Overskud og underskud på visse hovedgrupper af betalingsbalancens poster i årene 1946—51.

Surplus and deficit of some main-groups of items of the balance of payments, 1946—51.

	Under- skud på varer og tjenester <i>deficit of goods and services</i>	Nettoind- tægter af gave- ydelser, krigsska- deserstat- ninger o.l. <i>net re- ceipts of donations</i>	Under- skud på de lø- bende poster <i>deficit of current trans- actions</i>	Overskud på kapi- tal- og monetære guldbel- vægelser <i>surplus of movement of capital and mone- tary gold</i>	Fejl og ude- ladelser <i>errors and omissions</i>
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
1951.....	273	421	÷ 148	÷ 207	59
1950.....	829	456	373	356	17
1949.....	272	484	÷ 212	÷ 192	÷ 20
1948.....	288	76	212	183	29
1947.....	303	÷ 115	418	379	39
1946.....	769	÷ 109	878	973	÷ 95
Tils. 1946—51 total ...	2 734	1 213	1 521	1 492	29

Der har i løbet af de seks år været et samlet underskud på balancen over varer og tjenester på 2 734 kr., hvoraf 1 213 mill. kr. er blevet dækket ved nettoindtægterne af gaver, krigsskadeserstatninger og lignende ydelser, der er præsteret uden vederlag. Af nedenstående oversigt fremgår, hvorledes nævnte beløb er sammensat. Med positive beløb indgår Marshallhjælpen, eftergivelsen af en gæld til Sverige, beslaglæggelsen af tyske og japanske aktiver her i landet og de fra Tysk-

	Mill. kr.
Marshallgaver	1 467
Underhold af tyske flygtninge	÷ 375
Eftergivelse af gæld til Sverige	57
Beslaglæggelse af tyske og japanske aktiver.....	57 ¹⁾
Krigsskadeserstatninger fra Tyskland	30
UNRRA-hjælp til Polen	÷ 23
Tilsammen...	1 213

¹⁾ Tallet angiver værdien af de tyske og japanske aktiver i Danmark ifølge opgørelsen over kapitalbalancen ultimo 1945. Ved realisation af beslaglagte aktiver er indkommet et væsentligt større beløb, nemlig indtil 31. marts 1953 ca. 150 mill. kr.

land modtagne krigsskadeserstatninger, herunder en anslået værdi på 10 mill. kr. af tyske skibe, der blev tildelt Danmark i 1946. I negativ retning virker udgifterne til underhold af de tyske flygtninge, der opholdt sig i Danmark efter krigen, samt den hjælp, som Danmark gennem UNRRA ydede Polen i 1946.

Underskudet på samtlige løbende poster har herefter for de omhandlede år andraget 1 521 mill. kr., og tilsvarende er kapitalindtægterne og den monetære guldudførsel opgjort til 1 492 mill. kr., hvoraf guldudførselen udgør 29 mill. kr. Kun i 1949 og 1951 har der været overskud på de løbende poster.

I hæftet vedrørende kapital- og betalingsbalancen 1950, side 58, er for årene 1946—50 meddelt en oversigt over, hvad man med forbillede i Den internationale Valutafonds betalingsbalancestatistik betegner som udlignende statslig finansiering (compensatory official financing). Herved forstås enhver finansiering, som myndighederne foretager med det formål at afhjælpe en skævhed i valutabalancen. Bortset fra Marshallgaverne er alle poster under den udlignende statslige finansiering hentet fra Statens og bankernes sektor af betalingsbalancens kapitalposter. Kun sådanne poster er holdt udenfor, hvis størrelse må antages at have været upåvirket af betalingsbalancens aktuelle stilling, hvilket f. eks. gælder kontraktmæssige afdrag på tidligere stiftet gæld og optagelse af lån til specielle formål.

For året 1951 fremgår den udlignende statslige finansiering af følgende oversigt.

	Mill. kr.
Marshallhjælp	421
Træk på E.P.U.	1
Forskydninger på betalings- og clearingaftalekonti	÷ 98
Forskydninger i andre kortfristede mellemværender	÷ 28
Tilsammen ...	296

Sammen med det tilsvarende beløb for det foregående femår på omtrent 2 400 mill. kr. giver dette en udlignende statslig finansiering i årene 1946—51 på i alt henved 2 700 mill. kr.

c. Udenlandske betalinger sammenlignet med udenlandske transaktioner.

Medens den i det foregående opstillede betalingsbalance som tidligere fremhævet tilsigter en opgørelse over værdien af de inden for en periode foretagne udenlandske transaktioner uden hensyn til betalingstidspunktet, giver et i de senere år gennem bankerne og enkelte større erhvervsvirksomheder m. v. indhentet materiale mulighed for en opgørelse over de i en periode stedfundne udenlandske betalinger, fordelt efter arten af de transaktioner, der har givet årsag til betalingerne.

I tabel 12 er for året 1951 foretaget en sammenstilling post for post af betalingsopgørelsen og transaktionsopgørelsen. Til udenlandske betalinger er foruden monetære guldbevægelser i det store og hele henregnet alle bevægelser i de kortfristede mellemværender med udenlandske banker samt i de danske bankers øvrige kortfristede gæld til udlandet. Disse mellemværender benævnes under eet »valutamæssige mellemværender«. Svarende hertil er der i transaktionstallene for ikke-valutamæssige kapitalposter (tabel 12, post 6) kun indbefattet den del af kapitalbevægelserne (jfr. tabel 10), der ikke er at betragte som betalinger i forannævnte betydning.

Det fremgår af tabellen, at der på flere af posterne er betydelige forskelle mellem tallene i de to opgørelser. Dette gælder ikke mindst indtægterne og udgifterne hver for sig, hvor afvigelseerne delvis skyldes, at der til en vis grad og i ulige omfang er foretaget nettoposteringer, således som det f. eks. er tilfældet med danske skibes indtægter og udgifter.

Også for nettoindtægternes vedkommende forekommer der ret store afvigelser. En del heraf har sin forklaring i den principielle forskel mellem de to opgørelsesmåder, idet forskellen mellem betalingsopgørelsens og transaktionsopgørelsens tal for posterne vedrørende varer og tjenester indeholder forskydningerne i de kortfristede, ikke-valutamæssige mellemværender, ligesom disse forskydninger med mod-

Tabel 12. Udenlandske betalinger sammenlignet med udenlandske transaktioner 1951.

Foreign money transfers compared with foreign transactions 1951.

	Indtægter <i>credit</i>		Udgifter <i>debit</i>		Nettoindtægter <i>net credit</i>		
	Beta- linger <i>money transfers</i>	Trans- aktioner <i>trans- actions</i>	Beta- linger <i>money transfers</i>	Trans- aktioner <i>trans- actions</i>	Beta- linger <i>money transfers</i>	Trans- aktioner <i>trans- actions</i>	Forskel <i>diffe- rence</i>
1. Samlet vareindførsel og -udførsel <i>total imports and exp...</i> 1951	6 171	5 995	6 510	6 468	÷339	÷473	134
2. Danske skibes indtægter og udgifter <i>Danish ships' receipts and expenditures</i> 1951	770	1 046	245	480	525	566	÷41
3. Rejser <i>foreign travels</i> 1951	144	160	165	190	÷21	÷30	9
4. Renter, aktieudbytter o. l. <i>investment income</i> 1951	29	49	115	119	÷86	÷70	÷16
5. Varer og tjenester iøvrigt <i>other goods and services</i> 1951	605	385	767	651	÷162	÷266	104
Varer og tjenester tilsammen <i>total goods and services</i> {1951	7 719	7 635	7 802	7 908	÷83	÷273	190
1950	5 763	5 876	6 606	6 705	÷843	÷829	÷14
6. Gaveydelse og ikke-valutamæssige kapitalbevægelser ¹⁾ (netto) <i>donations and non-monet. cap. movem.</i> ¹⁾ (net)... {1951	260	364	—	—	260	364	÷104
1950	889	894	—	—	889	894	÷5
7. Fejl og udeladelser i transaktionsopgørelsen (netto) <i>errors and omissions by recording of transactions (net)</i> {1951	—	59	—	—	—	59	59
1950	—	17	—	—	—	17	÷17
Samtlige betalinger <i>all money transfers</i> {1951	7 979	8 058	7 802	7 908	177	150	27
1950	6 652	6 787	6 606	6 705	46	82	÷36

¹⁾ I betalingsopgørelsen er udeladt bevægelserne i kortfristede mellemværender *in the record of money transfers is not included movement of short-term accounts.*

sat fortegn indgår i forskellen mellem de to opgørelser under post 6 (jfr. tabel 12, note 1).

Hertil kommer imidlertid, at der i transaktionsopgørelsen er tilstræbt en fob-vurdering af både eksporten og importen, hvorimod betalingsopgørelsens tal er en blanding af fob- og cif-tal, alt efter de vilkår, hvorpå handelen i det enkelte tilfælde er afsluttet. Hvis f. eks.

varer importeres cif dansk havn og transporteres hertil på dansk køl, posteres fragten i betalingsopgørelsen som en udgift under vareindførselen (post 1) og indgår på den anden side i danske skibes indtægter (post 2). For et vareparti, der eksporteres cif udenlandsk havn med fremmed skib, indbefattes fragten dels under vareudførselen, dels på udgiftssiden under post 5. Der kan således ske væsentlige forskydninger mellem posterne 1, 2 og 5.

For så vidt angår nettobeløbene for samtlige betalinger, udgør forskellen mellem de to opgørelser i 1950 og 1951 henholdsvis ÷ 36 og 27 mill. kr., der formentlig i hovedsagen må forklares ved unøjagtigheder i opgørelserne.

d. Fordeling på kvartaler og måneder.

I tabel 13 er givet en oversigt over fordelingen på kvartaler af enkelte hovedposter på betalingsbalancen 1951. Da en væsentlig del af det materiale, der ligger til grund for årsopgørelsen, kun indsamles

Tabel 13. Betalingsbalancens hovedposter 1951, fordelt på kvartaler.

	1. kvar- tal	2. kvar- tal	3. kvar- tal	4. kvar- tal	Hele året
Løbende indtægter (netto):	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
Samtlige varer og tjenester.....	÷77	÷290	÷117	211	÷273
Gaveydelse o. l.....	100	134	89	98	421
Løbende poster i alt...	23	÷156	÷28	309	148
Kapitaludgifter m. v. (netto):					
Overførsel af afdrag på offentlige lån..	93	25	7	36	161
Fremgang i bankernes valutastilling...	÷56	÷127	6	335	158
Heraf E. P. U.....	÷5	÷152	÷4	160	÷1
Andre kapitaludgifter samt fejl.....	÷14	÷54	÷41	÷62	÷171
Kapitaludgifter m. v. i alt...	23	÷156	÷28	309	148

årligt, har man ved fordelingen på kvartaler i særlig grad måttet bygge på usikre skøn og beregninger.

På balancen for varer og tjenester var der i årets tre første kvartaler, navnlig i 2. kvartal, et stort underskud, der delvis blev opvejet af et overskud i 4. kvartal. I forbindelse med Marshallhjælpen, der for de enkelte kvartaler har svinget mellem 89 og 134 mill. kr., giver dette en saldo på samtlige løbende poster, varierende mellem et underskud i 2. kvartal på 156 mill. kr. og et overskud i 4. kvartal på 309 mill. kr.

Disse saldi har sammen med betalingerne af afdrag på Statens og kommunernes lån givet sig udslag i kraftige forskydninger i bankernes valutastilling ifølge de offentliggjorte månedsbalancer (jfr. tabel 4). Endvidere er der som foran omtalt i løbet af 1951 sket en ret betydelig forøgelse af nettopassiverne på de øvrige kapitalposter, herunder bl. a. de private virksomheders kortfristede mellemværender. Ifølge tabellens sidste post, der er beregnet residualt, og som derfor ud over de nævnte øvrige kapitalbevægelser indeholder de fejl, opgørelsen er behæftet med, synes tendensen til forøgelse af den øvrige nettogæld at have gjort sig gældende igennem hele året, men dog kun i ringe grad i årets første kvartal.

Til yderligere belysning af udviklingen i løbet af 1951 har man i tabel 14 givet en oversigt over fordelingen på årets enkelte måneder af nettoindtægterne af betalingerne over for udlandet, jfr. tabel 12. Det fremgår heraf, at betalingerne for varer og tjenester under eet i 1951 har svinget mellem en nettoindtægt i november på 125 mill. kr. og en nettoudgift i april på 90 mill. kr. Størstedelen af disse svingninger hidrører fra vareindførselen og -udførselen; men også for flere af de øvrige poster er variationerne ret betydelige. Samtlige betalinger under eet, d. v. s. nettoforskydningerne i de valutamæssige mellemværender, viser på lignende måde som bankernes månedsbalancer navnlig en væsentlig nettoudgift i forårs månederne og en endnu større nettoindtægt i årets sidste måneder.

Tabel 14. Udenlandske betalinger (nettoind-
Foreign money transfers 1951 (net

	Januar	Febr.	Marts
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
Samlet vareindførsel og -udførsel <i>total imports and exports</i> . . .	÷ 4	÷ 18	÷ 73
Nemlig { Udførsel <i>exports</i>	465	479	495
i. e. { ÷ Indførsel <i>imports</i>	469	497	568
Danske skibes indtægter og udgifter <i>Danish ships' receipts and expenditures</i>	47	21	28
Rejser <i>foreign travels</i>	÷ 3	÷ 1	÷ 4
Renter, aktieudbytter o. l. <i>investment income</i>	÷ 11	÷ 1	÷ 4
Varer og tjenester iøvrigt <i>other goods and services</i>	÷ 11	÷ 7	÷ 5
Varer og tjenester tilsammen <i>total goods and services</i> { 1951..	18	÷ 6	÷ 58
	1950..	÷ 32	÷ 105
Gaveydelse og langfristede kapitalbevægelser <i>donations and long-term capital movement</i> { 1951..	30	1	13
	1950..	57	16
Samtlige betalinger <i>all money transfers</i> { 1951..	48	÷ 5	÷ 45
	1950..	25	÷ 89

e. Fordeling på områder, lande og møntsorter.

I tabellerne 15 og 16 er foretaget en fordeling af betalingsbalancen på de indledningsvis definerede områder samt på en række af de vigtigste enkeltlande.

Som hovedregel har kriteriet for den geografiske placering af en transaktion været den udenlandske deltagers bopæl. Således er f. eks. udenrigshandelen fordelt efter salgslad og købslad, ligesom renteindtægter og -udgifter er anbragt under det land, hvor debitor, resp. kreditor, er bosiddende.

En vigtig undtagelse fra den almindelige regel danner bevægelserne i de kortfristede udenlandske mellemværender, hvilket er en følge af, at disse bevægelser ikke indgår på betalingsbalancen med bruttobeløbene for samtlige transaktioner, men med nettoændringerne i gælden og tilgodehavenderne inden for perioden.

Medens således dankes salg af engelske statsobligationer til Frankrig posteres som en kapitalindtægt fra dette land, vil en overførsel til Frankrig af et kortfristet tilgodehavende i England indgå på

tægter) 1951, fordelt på de enkelte måneder.
receipts); distribution by month.

April	Maj	Juni	Juli	August	Septbr.	Oktbr.	Novbr.	Decbr.	Tils. total
Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
÷ 82	÷ 75	3	÷ 84	÷ 58	÷ 70	9	76	37	÷ 339
490	528	535	464	497	446	606	601	565	6 171
572	603	532	548	555	516	597	525	528	6 510
25	32	51	46	49	53	69	54	50	525
÷ 4	÷ 4	÷ 2	1	1	÷ 2	1	÷ 3	÷ 1	÷ 21
÷ 14	÷ 5	÷ 12	÷ 9	÷ 4	÷ 4	÷ 8	÷ 4	÷ 10	÷ 86
÷ 15	÷ 13	÷ 32	÷ 23	÷ 18	÷ 11	÷ 17	2	÷ 12	÷ 162
÷ 90	÷ 65	8	÷ 69	÷ 30	÷ 34	54	125	64	÷ 83
÷ 75	÷ 48	÷ 85	÷ 53	÷ 114	÷ 96	÷ 132	÷ 4	7	÷ 843
30	39	÷ 4	26	18	36	23	37	11	260
50	43	44	527	36	25	24	27	32	889
÷ 60	÷ 26	4	÷ 43	÷ 12	2	77	162	75	177
÷ 25	÷ 5	÷ 41	474	÷ 78	÷ 71	÷ 108	23	39	46

balancen som en kapitalindtægt fra England. Denne fremgangsmåde indebærer, at betalingsbalancens samlede indtægter og udgifter over for hvert område for sig kun kan komme til at saldere, såfremt der på balancen indføres en post der korrigerer for det nævnte forhold. En sådan post findes i tabel 15 under betegnelsen »Flersidige betalinger« (multilateral settlements). I det omtalte eksempel, hvor tilgodehavender i England anvendes til betalinger i Frankrig, skulle det overførte beløb under flersidige betalinger posteres som en udgift til England og en indtægt fra Frankrig.

I de tilfælde, hvor medkontrahtenten blot er at betragte som agent for en anden virksomhed, opføres beløbet så vidt muligt under det land, hvor den pågældende virksomhed er beliggende. Dette har navnlig betydning for så vidt angår fragter og andre transportomkostninger mellem landene, idet sådanne beløb under alle forhold posteres som en udgift direkte fra importlandet til transportselskabets hjemland, uanset om fragten som ved cif-handel i virkeligheden er betalt af det eksporterende land, der bagefter får beløbet refunderet af import-

landet som en del af varernes pris. Som følge af, at eksportøren således optræder som mellemmand mellem importøren og transportselskabet, vil der i betalingsbalancen over for de enkelte områder fremkomme en skævhed, med mindre der foretages en modpostering under de flersidige betalinger.

I følgende sammendrag af tabel 15 er vist nettoindtægterne af varer og tjenester, gaveydelse og kapitalbevægelser samt de øvrige poster, fordelt på områder.

	1951			1950		
	Varer og tjenester	Gaveydelse og kapitalbevægelser	Flersidige betalinger samt fejl	Varer og tjenester	Gaveydelse og kapitalbevægelser	Flersidige betalinger samt fejl
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
E.P.U.-området	82	÷ 26	÷ 56	÷ 283	521	÷ 238
Sterlingområdet ...	777	÷ 61	÷ 716	180	65	÷ 245
Nemlig { Kont. O.E.E.C.-						
lande	÷ 688	34	654	÷ 462	191	271
E.P.U.	÷ 7	1	6	÷ 1	265	÷ 264
Østeuropæiske lande	÷ 105	8	97	÷ 111	11	100
Øvrige Europa	106	÷ 37	÷ 69	÷ 34	1	33
U.S.A. og Kanada	÷ 534	327	207	÷ 376	322	54
Latinamerika	82	÷ 41	÷ 41	8	÷ 43	35
Resten af verden	96	÷ 17	÷ 79	÷ 33	—	33
I alt...	÷ 273	214	59	÷ 829	812	17

Det samlede underskud på varer og tjenester i 1951 på 273 mill. kr. er resultatet af et underskud over for U.S.A. og Kanada på henvend 550 mill. kr. og over for de østeuropæiske lande på godt 100 mill. kr. samt overskud over for de øvrige områder, når E.P.U.-området betragtes som en helhed. Sammenlignet med 1950 er der sket en betydelig stigning i underskudet på U.S.A. og Kanada, medens der i det store og hele har været fremgang over for de øvrige områder.

På kapitalposterne har der i 1951 været underskud over for næsten alle de specificerede områder. I forbindelse med Marshallhjælpen på 421 mill. kr. giver kapitalbevægelserne på U.S.A. og Kanada dog et

overskud på 327 mill. kr., der delvis dækker underskudet på varer og tjenester.

I øvrigt er der i 1951 ligesom i det foregående år i betydeligt omfang sket flersidige betalinger mellem områderne, f. eks. anvendelse af fordringer på eet område til betaling af gæld til andre områder. Navnlig synes de flersidige betalinger i 1951 at have givet et væsentligt overskud på U.S.A. og Kanada samt på de østeuropæiske lande, medens der har været underskud over for E.P.U.-området og de øvrige områder. Inden for E.P.U.-området er der — hovedsagelig gennem E.P.U. — sket en udligning mellem tilgodehavender på Sterlingområdet og gæld til de kontinentale O.E.E.C.-lande.

Til belysning af, i hvilket omfang det økonomiske samkvem mellem Danmark og udlandet følger de samme baner som før krigen, har man i følgende oversigt sammenstillet nettoindtægterne på handelsbalancen (jfr. tabel 15, post 1) i årene 1938, 1950 og 1951, fordelt på de enkelte områder.

	1951 Mill. kr.	1950 Mill. kr.	1938 Mill. kr.
E.P.U.-området	19	÷ 145	217
Nemlig { Sterlingområdet	638	179	340
{ Kontinentale O.E.E.C.-lande	÷ 619	÷ 324	÷ 123
Østeuropæiske lande	÷ 110	÷ 112	÷ 28
Øvrige Europa	94	÷ 17	1
U.S.A. og Kanada	÷ 469	÷ 334	÷ 99
Latinamerika	1	÷ 31	÷ 14
Resten af verden	÷ 8	÷ 62	÷ 18
I alt...	÷ 473	÷ 701	59

Når det tages i betragtning, at den samlede værdi af vareomsætningen med udlandet i 1951 var ca. fire gange så stor som i 1938, har saldiene på handelsbalancen over for flere af de mest betydningsfulde områder været ret nær af samme størrelsesorden i 1951 og i 1938. Dette gælder således de kontinentale O.E.E.C.-lande, de østeuropæiske lande samt U.S.A. og Kanada, over for hvilke der i begge

vælgelser blev udlignet ved omveksling til dollars af overskudet i om-sætningen med andre områder.

For så vidt angår de nærmere enkeltheder vedrørende fordelingen på områder og enkeltlande af betalingsbalancens løbende poster og kapitalposter 1951 skal henvises til tabellerne 15 og 16.

Til posten Flersidige betalinger i tabel 15 (post 7) skal bemærkes, at den er opgjort bl. a. på grundlag af oplysninger i det gennem ban-kerne indhentede materiale om stedfundne betalinger i sterling og dollars over for lande uden for henholdsvis Sterlingområdet og U.S.A.

1951, fordelt på områder.

1951, regional distribution.

Øvrige Europa <i>rest of Europe</i>			U.S.A. og Kanada <i>USA and Canada</i>			Latinamerika <i>Latin America</i>			Resten af verden <i>rest of the World</i>			I alt <i>total</i>		
Ind-tægter <i>credit</i>	Ud-gifter <i>debit</i>	Netto- ind-tægter <i>net credit</i>	Ind-tægter <i>credit</i>	Ud-gifter <i>debit</i>	Netto- ind-tægter <i>net credit</i>	Ind-tægter <i>credit</i>	Ud-gifter <i>debit</i>	Netto- ind-tægter <i>net credit</i>	Ind-tægter <i>credit</i>	Ud-gifter <i>debit</i>	Netto- ind-tægter <i>net credit</i>	Ind-tægter <i>credit</i>	Ud-gifter <i>debit</i>	Netto- ind-tægter <i>net credit</i>
Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
461	367	94	190	659	÷469	231	230	1	106	114	÷8	5995	6468	÷473
43	47	÷4	173	204	÷31	108	35	73	189	95	94	1246	1016	230
30	12	18	152	141	11	105	27	78	189	94	95	1046	480	566
13	35	÷22	21	63	÷42	3	8	÷5	—	1	÷1	200	536	÷336
5	3	2	23	11	12	—	—	—	—	—	—	160	190	÷30
1	—	1	5	57	÷52	8	—	8	9	—	9	49	119	÷70
15	2	13	26	20	6	2	2	—	21	20	1	185	115	70
—	—	—	421	—	421	—	—	—	—	—	—	421	—	421
525	419	106	838	951	÷113	349	267	82	325	229	96	8056	7908	148
315	349	÷34	701	664	37	193	185	8	207	240	÷33	6366	6739	÷373
37	50	÷13	142	55	87	14	46	÷32	8	78	÷70	1530	1530	—
37	7	30	93	79	14	95	47	48	16	31	÷15	1045	1045	—
...	...	÷56	120	÷9	÷9	59
...	...	3	40	÷13	48	17

(fortsættes)

Tabel 15 (fortsat). Betalingsbalancen i
Balance of payments

	£-området £-area			Kontinentale O.E.E.C.-lande ¹⁾ Continental OECC-countries			Østeuropæiske lande East European countries		
	Forøgelse af increase of			Forøgelse af increase of			Forøgelse af increase of		
	Akti- ver assets	Passi- ver li- abilities	Netto- passi- ver net li- abilities	Akti- ver assets	Passi- ver li- abilities	Netto- passi- ver net li- abilities	Akti- ver assets	Passi- ver li- abilities	Netto- passi- ver net li- abilities
Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	
Kapital- og monetære guldbevæ- gelser <i>movement of capital and monetary gold.</i>									
Statslige institutioner samt banker <i>official and banking institutions.</i>									
9. Langfristede mellemværender <i>long- term</i>	÷2	÷72	÷70	÷25	÷62	÷37	—	—	—
10. Kortfristede mellemværender samt monetært guld <i>short-term and mo- netary gold</i>	÷97	÷80	17	÷66	÷70	÷4	2	2	—
Private virksomheder excl. banker <i>private, excluding banking institutions</i>									
11. Langfristede mellemværender <i>long- term</i>	8	9	1	÷4	10	14	0	0	—
12. Kortfristede mellemværender <i>short-term</i>	÷5	÷14	÷9	19	81	62	÷3	5	8
I alt kapital- og monetære guldbev. <i>total movement of capital and monetary gold</i> ..	÷96 104	÷157 169	÷61 65	÷76 ÷60	÷41 353	35 413	÷1 —	7 11	8 11

¹⁾ Incl. E. P. U.

Endvidere er indbefattet afregningerne over E.P.U. De beløb, hvormed disse afregninger indgår i de flersidige betalinger, fremgår af følgende oversigt (se s. 58), der viser nettoindtægterne af afregningerne på de enkelte lande og på E.P.U. i årene 1950 og 1951.

De positive og negative tal i oversigten betegner de underskud, resp. overskud, der er blevet udlignet gennem betalingsunionen. Således er der f. eks. i 1951 afregnet et overskud på Sterlingområdet på 735 mill. kr. samt et underskud på de kontinentale O.E.E.C.-lande og selve betalingsunionen på henholdsvis 729 og 6 mill. kr. Det sidstnævnte beløb er nettoresultatet af en renteudgift til E.P.U. på 7 mill. kr. og forøgelsen af gælden til unionen, d. v. s. en kapitalindtægt, på

året 1951, fordelt på områder.

1951, regional distribution.

Øvrige Europa <i>rest of Europe</i>			U.S.A. og Kanada <i>USA and Canada</i>			Latinamerika <i>Latin America</i>			Resten af verden <i>rest of the World</i>			I alt <i>total</i>		
Forøgelse af <i>increase of</i>			Forøgelse af <i>increase of</i>			Forøgelse af <i>increase of</i>			Forøgelse af <i>increase of</i>			Forøgelse af <i>increase of</i>		
Akti- ver <i>assets</i>	Passi- ver <i>lia- bilities</i>	Netto- passi- ver <i>net lia- bilities</i>	Akti- ver <i>assets</i>	Passi- ver <i>lia- bilities</i>	Netto- passi- ver <i>net lia- bilities</i>	Akti- ver <i>assets</i>	Passi- ver <i>lia- bilities</i>	Netto- passi- ver <i>net lia- bilities</i>	Akti- ver <i>assets</i>	Passi- ver <i>lia- bilities</i>	Netto- passi- ver <i>net lia- bilities</i>	Akti- ver <i>assets</i>	Passi- ver <i>lia- bilities</i>	Netto- passi- ver <i>net lia- bilities</i>
Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
—	—	—	—	÷36	÷36	—	—	—	2	—	÷2	÷25	÷170	÷145
4	÷33	÷37	69	2	÷67	22	÷14	÷36	÷4	÷2	2	÷70	÷195	÷125
1	0	÷1	19	22	3	÷2	—	2	9	5	÷4	31	46	15
6	7	1	6	12	6	23	16	÷7	18	5	÷13	64	112	48
11 20	÷26 21	÷37 1	94 87	0 ÷4	÷94 ÷91	43 25	2 ÷18	÷41 ÷43	25 ÷14	8 ÷14	÷17 —	— 162	÷207 518	÷207 356

1 mill. kr. I tabel 15 er E.P.U. som omtalt slået sammen med de kontinentale O.E.E.C.-lande.

Foruden de nævnte sterling- og dollarbetalinger samt afregningerne gennem E.P.U. er der under posten Flersidige betalinger indregnet et beløb svarende til udligningen mellem et dansk overskud på Færøerne, der er placeret i tabellen under O.E.E.C.-landene, og et færøsk overskud på andre geografiske områder.

Der er dog væsentlige mangler ved opgørelsen af de flersidige betalinger. Således har det ikke været muligt at skaffe oplysninger om de fragter, som danske eksportører ved cif-salg har betalt til udenlandske skibe, der ikke er hjemmehørende i det importerende land, eller

Tabel 16. Betalingsbalancen 1951,
Balance of payments 1951,

	U. K.	Øvrige £-lande	£-området tilsammen
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
Løbende indtægter (netto) <i>current receipts (net)</i>			
Merudførsel <i>excess exports</i>	552	86	638
Nemlig \int Udførsel <i>exports</i>	2 244	199	2 443
i. e. $\left\{ \begin{array}{l} \div \text{Indførsel } \textit{imports} \\ \dots\dots\dots \end{array} \right.$	1 692	113	1 805
Søtransport <i>ocean shipping</i>	95	30	125
Andre løbende poster <i>other current transactions</i>	÷8	22	14
Overskud på løbende poster <i>surplus of current</i> $\left\{ \begin{array}{l} 1951\dots \\ \textit{transactions} \dots\dots\dots \end{array} \right.$ 1950...	639 154	138 26	777 180
Kapitaludgifter (netto) <i>capital expenditure (net)</i>			
Langfristede <i>long-term</i>	65	4	69
Kortfristede <i>short-term</i>	÷3	÷5	÷8
Underskud på kapitalposterne <i>deficit of capital</i> $\left\{ \begin{array}{l} 1951\dots \\ \textit{movements} \dots\dots\dots \end{array} \right.$ 1950...	62 ÷77	÷1 12	61 ÷65
Flersidige betalinger (nettoindtægter) samt fejl $\left\{ \begin{array}{l} 1951\dots \\ \textit{multilateral settlements (net receipts) and errors} \dots\dots \end{array} \right.$ 1950...	÷577 ÷231	÷139 ÷14	÷716 ÷245
	Øvr. østeuro- pæiske lande	Østeurop. lande tils.	Finland
Løbende indtægter (netto) <i>current receipts (net)</i>			
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
Merudførsel <i>excess exports</i>	23	÷110	26
Nemlig \int Udførsel <i>exports</i>	50	186	262
i. e. $\left\{ \begin{array}{l} \div \text{Indførsel } \textit{imports} \\ \dots\dots\dots \end{array} \right.$	27	296	236
Søtransport <i>ocean shipping</i>	4	6	÷3
Andre løbende poster <i>other current transactions</i>	3	÷1	17
Overskud på løbende poster <i>surplus of current</i> $\left\{ \begin{array}{l} 1951\dots \\ \textit{transactions} \dots\dots\dots \end{array} \right.$ 1950...	30 ÷5	÷105 ÷111	40 7
Kapitaludgifter (netto) <i>capital expenditure (net)</i>			
Langfristede <i>long-term</i>	—	—	1
Kortfristede <i>short-term</i>	11	÷8	÷27
Underskud på kapitalposterne <i>deficit of capital</i> $\left\{ \begin{array}{l} 1951\dots \\ \textit{movements} \dots\dots\dots \end{array} \right.$ 1950...	11 5	÷8 ÷11	÷26 21
Flersidige betalinger (nettoindtægter) samt fejl $\left\{ \begin{array}{l} 1951\dots \\ \textit{multilateral settlements (net receipts) and errors} \dots\dots \end{array} \right.$ 1950...	÷19 10	97 100	÷66 14

¹⁾ Incl. E. P. U.

²⁾ Incl. Marshallgaver, i 1951 421 mill. kr. og i 1950 436 mill. kr.

fordelt på de vigtigste enkeltlande.
distribution by country.

Norge	Sverige	Belgien-Luxemborg	Frankrig	Holland	Italien	Schweiz	Vesttyskland	Øvrige kont. O.E.E.C.-lande ¹	Kont. O.E.E.C.-lande tils. ¹	Polen	U.S.S.R.
Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
30	+233	+220	+77	+164	85	+50	+101	111	+619	+77	+56
275	342	80	297	98	206	97	743	242	2 378	134	2
245	575	300	374	280	121	147	844	131	2 997	211	58
+31	+40	4	71	8	12	0	+50	+7	+33	7	+5
10	+11	4	+16	+4	0	+3	+14	+9	+43	1	+5
9	+284	+212	+22	+160	97	+53	+165	95	+695	+69	+66
+44	+215	+9	+324	+128	+28	4	273	51	+420	+66	+40
+32	4	12	21	2	0	12	1	3	23	0	—
+13	+24	15	56	+7	60	+34	+14	+97	+58	2	+21
+45	+20	27	77	+5	60	+22	+13	+94	+35	2	+21
+65	65	+14	+77	+19	+6	20	+22	+295	+413	+20	4
+54	264	239	99	155	+37	31	152	+189	660	71	45
+21	280	+5	247	109	22	16	+295	+346	7	46	44
Østtyskland	Øvr. europ. lande	Øvr. Europa tilsammen	U.S.A.	Kanada	U.S.A. og Kanada tils.	Argentina	Brasilien	Øvrige Latinamerika	Latinamerika tilsammen	Resten af verden	I alt
Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.
45	23	94	+480	11	+469	+8	+33	42	1	+8	+473
121	78	461	168	22	190	44	104	83	231	106	5 995
76	55	367	648	11	659	52	137	41	230	114	6 468
—	+1	+4	+36	5	+31	19	16	38	73	94	230
—	+1	16	388 ²⁾	+1	387 ²⁾	1	2	5	8	10	391
45	21	106	+128 ²⁾	15	+113 ²⁾	12	+15	85	82	96	148
+2	+39	+34	27 ²⁾	10	37 ²⁾	+53	+10	71	8	+33	+373
—	—	1	33	0	33	0	+1	+1	+2	6	130
2	61	36	64	+3	61	17	+44	70	43	11	77
2	61	37	97	+3	94	17	+45	69	41	17	207
1	+23	+1	81	10	91	+15	+53	111	43	—	+356
+43	40	+69	225	+18	207	5	+30	+16	+41	+79	59
3	16	33	54	—	54	38	+43	40	35	33	17

Nettoindtægter af afregningerne gennem E.P.U.

	1951	1950
	Mill. kr.	Mill. kr.
U.K.	÷ 726	38
Island	÷ 9	÷ 2
	<hr/>	<hr/>
£-området tilsammen..	÷ 735	36
	<hr/>	<hr/>
Norge	÷ 37	÷ 14
Sverige	178	105
Belgien	251	16
Frankrig	÷ 19	103
Grækenland	÷ 17	÷ 9
Holland	183	59
Italien	÷ 107	9
Portugal	59	24
Schweiz	41	24
Tyrkiet	÷ 4	5
Vesttyskland	210	÷ 96
Østrig	÷ 9	2
	<hr/>	<hr/>
Kont. O.E.E.C.-lande tilsammen..	729	228
	<hr/>	<hr/>
E.P.U.	6	÷ 264

om fragter, som danske handelsskibe har modtaget for transport af cif-solgte varer imellem udenlandske havne. Det må derfor anses for sandsynligt, at en væsentlig del af beløbene under posten Fejl og udeladelser (post 8), der angiver de manglende nettoindtægter i opgørelsen, skyldes flersidige betalinger, der ikke er indbefattet i post 7.

I tabel 17 er betalingerne mellem Danmark og udlandet (jfr. tabellerne 12 og 14) fordelt på de vigtigste møntsorter eller grupper af møntsorter. Under hver enkelt møntsort er foruden samtlige betalinger i denne møntsort opført alle betalinger i danske kroner over for det til møntsorten svarende land, f. eks. under sterling kronebetalinger til og fra U.K.

Der har i 1951 været et betalingsoverskud på samtlige varer og tjenester i E.P.U.-møntsorter på 182 mill. kr., idet der i sterling var et overskud på 849 mill. kr. og i de øvrige O.E.E.C.-møntsorter, incl. de særlige E.P.U.-enheder, et underskud på 667 mill. kr. I U.S. dollars og kanadiske dollars udgjorde underskudet 314 mill. kr. I forbindelse

med gaveydelse og langfristede kapitalbevægelser, herunder navnlig Marshallhjælpen i dollars, samt valutaomlægninger, hvoraf hovedparten er foregået mellem E.P.U.-møntsorterne indbyrdes, giver saldiene på varer og tjenester et overskud på samtlige betalinger, d. v. s. en fremgang i den valutamæssige nettostilling, i E.P.U.-møntsorterne på 12 mill. kr., i U.S. dollars og kanadiske dollars på 77 mill. kr. og i de øvrige møntsorter under eet på 88 mill. kr.

4. Sammenfatning.

I kapitalbalancen pr. ult. 1951 er Danmarks samlede udenlandske nettopassiver opgjort til 2 601 mill. kr. mod 2 895 mill. kr. året før. De tilsvarende tal var ved udgangen af 1945 1 006 mill. kr. og i 1938 1 239 mill. kr.

Af nettopassiverne ult. 1951 faldt 543 mill. kr. på £-området, 1 161 mill. kr. på kontinentale O.E.E.C.-lande (incl. E.P.U.) og 695 mill. kr. på U.S.A. og Kanada, medens de resterende ca. 200 mill. kr. bl. a. indbefatter mellemværenderne med Den internationale Genopbygningsbank og Den internationale Valutafond.

Af nedgangen i nettopassiverne i 1951 på 294 mill. kr. kan kun 207 mill. kr. forklares ved de på betalingsbalancen opførte kapitalbevægelser. De resterende 87 mill. kr. hidrører fra forskellige korrektioner, kursændringer og andre omvurderinger af kapitalbalancens poster.

Hvad angår betalingsbalancen, formindskedes underskudet på balancen for varer og tjenester — navnlig som følge af en kvantitativ nedgang i nettotilførselen af varer fra udlandet samt en stigning i den danske skibsfarts nettoindtjening — fra 829 mill. kr. i 1950 til 273 mill. kr. i 1951.

Som gaveydelse o. l., hovedsagelig Marshallhjælp, modtog Danmark i 1951 421 mill. kr. mod 456 mill. kr. året før. Disse beløb giver i forbindelse med saldiene på balancen for varer og tjenester til resultat, at der i 1951 var et overskud på den samlede løbende betalingsbalance på 148 mill. kr. mod et underskud i 1950 på 373 mill. kr.

og udlandet 1951, fordelt efter møntsorter.
foreign countries 1951, distribution by currency.

Øvrige europæiske valutaer other European currencies			U.S. \$ og kanadiske \$ U. S. \$ and Canadian \$			Latinamerikanske valutaer Latin American currencies			Øvrige valutaer other currencies			I alt total		
Indtægter credit	Udgifter debit	Nettoindtægter net credit	Indtægter credit	Udgifter debit	Nettoindtægter net credit	Indtægter credit	Udgifter debit	Nettoindtægter net credit	Indtægter credit	Udgifter debit	Nettoindtægter net credit	Indtægter credit	Udgifter debit	Nettoindtægter net credit
Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.	Mill.kr.
358	350	8	423	805	÷382	142	127	15	24	10	14	6171	6510	÷339
21	10	11	160	34	126	12	1	11	1	0	1	770	245	525
10	3	7	26	14	12	0	0	0	0	0	0	143	164	÷21
1	0	1	8	55	÷47	1	0	1	3	0	3	29	115	÷86
33	24	9	82	105	÷23	22	7	15	4	1	3	609	771	÷162
423	387	36	699	1013	÷314	177	135	42	32	11	21	7722	7805	÷83
315	311	4	492	736	÷244	88	115	÷27	31	25	6	5763	6606	÷843
0	1	÷1	53	46	7	—	—	0	2	13	÷11	2163	2163	—
2	4	÷2	5	57	÷52	66	0	66	71	73	÷2	749	749	—
—	—	0	470	86	384	—	1	÷1	1	0	1	538	278	260
0	0	0	453	83	370	1	0	1	1	1	—	1169	280	889
423	388	35	1222	1145	77	177	136	41	35	24	11	10423	10246	177
317	315	2	950	876	74	155	115	40	103	99	4	7681	7635	46

kr. ved en til underskudet på de løbende poster svarende forøgelse af nettopassiverne og formindskelse af den monetære guldbeholdning.

Det nævnte underskud på varer og tjenester i 1951 på 273 mill. kr. var resultatet af et underskud over for U.S.A. og Kanada på henved 550 mill. kr. samt et overskud over for E.P.U.-området på ca. 80 mill. kr., over for Latinamerika ligeledes på ca. 80 mill. kr. og over for de øvrige områder under eet på omtrent 100 mill. kr. Sammenlignet med året før var der sket en stigning i underskudet over for U.S.A. og Kanada på ca. 160 mill. kr., medens der var fremgang på næsten alle

de øvrige områder. Når stigningen i omsætningens værdi tages i betragtning, synes underskudet på U.S.A. og Kanada ligesom saldiene på flere af de andre områder i 1951 at have været af omtrent samme størrelsesorden som i 1938.

Af underskudet på transaktionerne vedrørende varer og tjenester over for U.S.A. og Kanada blev en meget væsentlig del i 1951 dækket gennem Marshallhjælpen. Samtidig bevirkede imidlertid afdragsbetalingerne og fremgangen i valutastillingen over for dette område som over for de fleste andre områder et underskud på kapitalposterne. På balancen for de løbende poster og kapitalbevægelserne under eet fremkom der herved i 1951 ligesom i de foregående år — og formentlig også i årene før krigen — over for de enkelte områder betydelige saldi, der blev udlignet ved flersidige betalinger, f. eks. ved anvendelse af fordringer på eet område til dækning af gæld på andre områder.

På betalingerne for varer og tjenester, der ud over værdien af de i samme periode stedfundne transaktioner indbefatter bevægelserne i de kortfristede, ikke-valutamæssige mellemværender, var der i 1951 et underskud på ca. 80 mill. kr., der i hovedsagen var resultatet af et dollarunderskud på godt 300 mill. kr. samt et overskud i E.P.U.-møntsorterne på ca. 180 mill. kr. og i de latinamerikanske møntsorter på ca. 40 mill. kr. I forbindelse med gaveydelse, langfristede kapitalbevægelser og valutaomlægninger giver de nævnte saldi et overskud på samtlige betalinger, d. v. s. en fremgang i nettostillingen på de valutamæssige mellemværender, på ca. 175 mill. kr., hvoraf godt 75 mill. kr. falder på U.S. dollars og kanadiske dollars og ca. 40 mill. kr. på de latinamerikanske møntsorter, medens resten er fordelt med mindre beløb på de øvrige grupper af møntsorter. Af dollaroverskudet har hovedparten vist sig som en forbedring af bankernes valutastilling.
